

НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ВИЯВЛЕННЯ, ВІДБОРУ ТА ОПРАЦЮВАННЯ
КРАЄЗНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ БАЗИ ДАНИХ
«ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ УКРАЇНИ»**

Видання 2-ге, виправлене і доповнене

КИЇВ 2019

НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ВИЯВЛЕННЯ, ВІДБОРУ ТА ОПРАЦЮВАННЯ
КРАЄЗНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ БАЗИ ДАНИХ
«ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ УКРАЇНИ»**

Видання 2-ге, виправлене і доповнене

КИЇВ 2019

Рекомендації містять обґрунтування методики виявлення, відбору та опису різних видів документів, що містять інформацію краєзнавчого змісту, а також приклади їх опрацювання для реалізації проекту створення інтегрованого краєзнавчого електронного ресурсу «Історія міст і сіл України».

Перше видання Рекомендацій підготовлено в рамках створення БД «Історія міст і сіл України» для розробки єдиних принципів і правил у виявленні, відборі та науково-бібліографічному опрацюванні краєзнавчих документів з історії міст і сіл України¹. В процесі роботи було прийнято ряд методичних рішень для вдосконалення процесу наповнення краєзнавчого ресурсу. Вони відображені у новій редакції, зокрема, детальніше описано технологію аналітичного опрацювання документів, уточнено деякі правила формування географічних рубрик та персоналій а також ознайомлено з можливостями функції АБІС «Пов'язані документи» та її використання в залежності від наявної інформації. Доповнено інформацією про нову адміністративно-територіальну одиницю України - об'єднана територіальна громада (ОТГ) та визначено умови використання цього терміна у географічній рубриці.

Підготувала

Н. О. Волошінська

Редактори:

О. В. Михайлова

Т. С. Кудласевич

Відповідальна за випуск

А. В. Скорохватава

¹ Науково-методичні рекомендації з виявлення, відбору та опрацювання краєзнавчих документів для бази даних «Історія міст і сіл України» / Нац. іст. б-ка України; підгот.: Н. О. Волошінська, О. О. Ісаєнко, О. В. Михайлова, В. П. Кисельова ; ред.: І. В. Чеховська, Т. С. Кудласевич. - К., 2016. - 74 с.: іл.

Перелік скорочень

АБІС – автоматизована бібліотечна інформаційна система

БД – база даних

ЕБД – електронна база даних

БЗ – бібліографічний запис

БО – бібліографічний опис

ЗМІСТ

Перелік скорочень	3
Вступ	5
Розділ 1. Методика роботи з краєзнавчими документами: критерії виявлення та відбору для аналітичного опрацювання у БД «Історія міст і сіл України»	6
1.1. Загальні положення	6
1.2. Основні терміни та визначення	6
1.3. Джерела виявлення краєзнавчих документів	7
1.4. Відбір краєзнавчих документів для бібліографічного опрацювання	7
1.5. Послідовність опрацювання краєзнавчих документів	8
Розділ 2. Науково-бібліографічне опрацювання краєзнавчих документів у АБІС	9
2.1. Загальні положення	9
2.2. Науково-бібліографічне опрацювання краєзнавчих друкованих видань та рукописних документів у АБІС	9
2.2.1. Структура та склад бібліографічного запису документів у БД «Історія міст і сіл України»	9
2.2.2. Мова опису документів	13
2.3. Створення бібліографічного запису у БД «Історія міст і сіл України». Монографічний опис	14
2.3.1. Загальні положення : визначення, схема та об'єкт опису	14
2.3.2. Технологія створення монографічного запису у БД «Історія міст і сіл України»	14
2.4. Створення бібліографічного запису у БД «Історія міст і сіл України». Аналітичний опис	51
2.4.1. Загальні положення: визначення, схема та об'єкт опису	51
2.4.2. Технологія створення аналітичного запису у БД «Історія міст і сіл України»	52
Додаток 1. Електронні ресурси, які рекомендовано використовувати для уточнення інформації під час складання запису у БД «Історія міст і сіл України»	83
Додаток 2. Перелік нормативних, наукових, методичних та інформаційних ресурсів, які були використані при складанні Рекомендацій	84

ВСТУП

«Методичні рекомендації з виявлення, відбору та опрацювання краєзнавчих документів для БД «Історія міст і сіл України» (далі – Рекомендації) підготовлені для науково-методичного та практичного забезпечення реалізації інноваційного проекту Національної історичної бібліотеки України (далі – НІБУ, Бібліотека) – інтегрованого краєзнавчого електронного ресурсу «Історія міст і сіл України» (далі – Ресурс).

Мета створення даного Ресурсу – сконцентрувати краєзнавчу інформацію у базі даних, що стане джерелом та інструментом для реалізації історичних розвідок, генеалогічних, етимологічних, культурологічних, пам'яткознавчих та інших досліджень.

Головним очікуваним результатом створення БД «Історія міст і сіл України» має бути подальший якісний розвиток історико-краєзнавчої діяльності бібліотек, зокрема, вдосконалення оперативного доступу до джерел – носіїв інформації. Необхідною умовою успішної реалізації даного проекту є розроблення і дотримання єдиних методологічних та методичних принципів і підходів у виявленні, відборі та науково-бібліографічному опрацюванні краєзнавчих документів з історії міст і сіл України.

Рекомендації містять обґрунтування методики виявлення, відбору, опису різних видів документів, що містять інформацію краєзнавчого змісту, та приклади їх опрацювання для названого Ресурсу. В даному контексті такі краєзнавчі документи мають розкривати різні історичні відомості про конкретний населений пункт: соціально-економічні, культурні, релігійні та ін. події, об'єкти історико-культурної спадщини та природні об'єкти, персоналії видатних осіб, життя яких пов'язане з краєм тощо.

Рекомендації складаються з 2 основних розділів, які поділяються на підрозділи. Структура Рекомендацій детально відображена у змісті.

У Розділі 1 *Методика роботи з краєзнавчими документами: критерії виявлення та відбору для опрацювання і наповнення БД «Історія міст і сіл України»* викладено довідково-пошуковий алгоритм з виявлення краєзнавчих документів, наведено основні ознаки, при наявності яких документи підлягають бібліографічному опрацюванню для формування Ресурсу.

У Розділі 2 *Науково-бібліографічне опрацювання краєзнавчих документів для створення бібліографічного запису у БД «Історія міст і сіл України»* детально описані загальні підходи, специфіка та особливості бібліографічного опрацювання краєзнавчих документів у АБІС з прикладами, в залежності від їхнього виду – монографічний або аналітичний описи.

Розділ 1. Методика роботи з краєзнавчими документами: критерії виявлення та відбору для аналітичного опрацювання у БД «Історія міст і сіл України»

1.1. Загальні положення

Обов'язковою умовою формування Ресурсу є відображення конкретних географічних найменувань, адміністративних координат населених пунктів, назв установ і організацій, та інших об'єктів, які стосуються історії населених пунктів на території України.

Об'єктом опису визначається документ або його частина, де містяться історичні відомості краєзнавчого змісту – інформація про подію, об'єкт, установу чи персону в конкретному населеному пункті у певний історичний період.

Хронологія подій з історії України у документах, що підлягають опрацюванню, не обмежується.

Географічні критерії залучення документів для науково-бібліографічного опрацювання не встановлюються: це можуть бути як вітчизняні документи, що містять краєзнавчу інформацію з історії міст і сіл України, так і документи, створені за її межами.

1.2. Основні терміни та визначення

Краєзнавство – діяльність, спрямована на всебічне вивчення краю; сукупність знань про край, його географію, економіку, культуру, різні аспекти історії;

Край – частина країни, яка співпадає з одиницею сучасного адміністративно-територіального устрою (область, район, місто, село тощо). В окремих випадках поняття «край» може бути розширене за межі адміністративно-територіального устрою – відносно територій, які мають специфічні історичні, природничо-географічні, економічні ознаки (Волинь, Поділля, Полісся, Галичина тощо);

Документ – матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації, зафіксованої на папері, магнітній, кіно-, фотоплівці, оптичному диску або іншому носіїві.²

Краєзнавчий документ – такий документ, що містить інформацію краєзнавчого змісту: повністю присвячену певному краю або значні (за обсягом чи цінністю) відомості про край.

² Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» : від 27.01.1995 № 32/95-ВР : редакція від 01.01.2017 / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>. – 25.11.2019. – Назва з екрану.

Краєзнавча бібліографічна інформація – інформація про документи, пов'язані з краєм змістом незалежно від їхнього походження.

Краєзнавча діяльність бібліотек – один з провідних напрямів науково-практичної роботи бібліотек з виявлення, збирання, опрацювання, зберігання та надання в суспільне користування краєзнавчих інформаційних ресурсів та інформації про них.

1.3. Джерела виявлення краєзнавчих документів

Виявлення краєзнавчих документів слід здійснювати, застосовуючи комплексний підхід: використовувати результати вивчення та аналізу інформаційного потенціалу електронних каталогів та баз даних; довідково-пошуковий апарат НІБУ – карткові, електронні каталоги та БД, відбір джерел в процесі планового перегляду нових надходжень до Бібліотеки, а також використання інформаційних ресурсів Інтернету (див. Додаток 1).

Вагомим підґрунтям в процесі визначення кола джерел для наповнення Ресурсу можуть бути фонд краєзнавчих довідкових видань: словники, довідники, енциклопедії, бібліографічні покажчики та інші документи, а також архів виконаних Бібліотекою письмових краєзнавчих довідок та результати проведення локальних досліджень ЕБД за різними параметрами.

В окремих випадках доцільним є використання загального перегляду певних розділів фонду Бібліотеки з метою виявлення видань, в яких, гіпотетично, може міститися необхідна краєзнавча інформація. Слід зауважити, що відсутність у назві документа географічної складової не дає підстав не переглядати його на предмет наявності краєзнавчих відомостей, адже документи, що мають загальну назву, іноді містять інформацію про кілька географічних складових (назв населених пунктів, адміністративно-територіальних одиниць, найменувань місцевостей тощо), які потребують детального науково-бібліографічного опрацювання.

1.4. Відбір краєзнавчих документів для бібліографічного опрацювання

Головним критерієм для прийняття рішення про внесення інформації у БД є географічна конкретизація її змісту, тобто, якщо у документі йдеться про певний об'єкт, установу чи персону, має бути не лише змістовна «прив'язка» до визначеного населеного пункту, а й можливість деталізації адміністративно-територіальних ознак: область, район тощо.

Важливим фактором для прийняття рішення щодо опрацювання документа повинна бути історична, культурна та етнографічна цінність наявної у ньому інформації, тобто, відомостей науково-дослідницького й прикладного характеру,

що розкривають соціально-економічне, історико-культурне, політичне, релігійне життя міст і сіл України в різні історичні періоди.

Цінним джерелом для створення Ресурсу є відомості про функціонування у конкретному населеному пункті державних інституцій; наукових, медичних, культурних, освітніх установ і товариств; промислових або сільськогосподарських об'єктів тощо.

Вибірково підлягають опрацюванню довідники, путівники з переліком вулиць, пам'ятних місць, туристичних маршрутів тощо. Натомість, не підлягають опрацюванню підручники і навчальні посібники (у т. ч. з історії України), науково-технічна документація.

Важливим аспектом висвітлення розвитку будь-якого населеного пункту є також відображення інформації про визначних осіб, причетних до його історії. Разом з цим, документальні, біографічні, публіцистичні матеріали про письменників, поетів, художників, громадських, військових, церковних і політичних діячів та інших осіб підлягають опрацюванню лише в тому випадку, коли інформація має чітку «прив'язку» до їх місця проживання чи перебування у тому чи іншому населеному пункті у певний період життя й діяльності.

В процесі відбору джерел варто відмежуватися від політичних та конфесійних уподобань, прихильності до тієї чи іншої моделі розвитку народного господарства, економічної системи, персональних симпатій до будь-якого державного, громадського, політичного діяча, історичної постаті та ін.

1.5. Послідовність опрацювання краєзнавчих документів

Ресурс передбачає 3 паралельних етапи опрацювання краєзнавчих документів:

- поточне – нових документів, що надходять у фонд Бібліотеки;
- ретроспективне – в процесі якого використовується «Зведена картотека матеріалів з історії міст і сіл України» як основне джерело, а також безпосередній перегляд документів у фонді Бібліотеки, що сприятиме якнайповнішому розкриттю краєзнавчої складової фонду;
- доповнення Ресурсу за результатами моніторингу інформаційного наповнення БД.

Розділ 2. Науково-бібліографічне опрацювання краєзнавчих документів у АБІС

2.1. Загальні положення

Далі визначаються загальні правила створення бібліографічних записів а також заповнення основних полів у АБІС для Краєзнавчого електронного Ресурсу «Історія міст і сіл України».

Завдання фахівців, які працюють з даним Ресурсом – фіксація інформації з історії населених пунктів. В процесі вводу цієї інформації необхідно чітко дотримуватись правил заповнення робочих полів АБІС (для кожного виду бібліографічного опису). При цьому важливо визначити об'єкт опису – документ в цілому (монографічний опис) або частина документа (аналітичний опис).

Монографічний опис варто здійснювати, якщо видання в цілому містить інформацію лише про один населений пункт чи об'єкт, особу тощо.

Аналітичний опис здійснюється у тих випадках, коли основний документ містить інформацію про декілька населених пунктів. При цьому на кожен географічну назву створюється окремий запис у БД, тобто, описується частина документа.

Обов'язковою вимогою опрацювання краєзнавчого документа є його безпосередній перегляд, що забезпечує точність і повноту інформації.

2.2. Науково-бібліографічне опрацювання краєзнавчих документів у АБІС

2.2.1 Структура та склад бібліографічного запису документів у БД «Історія міст і сіл України»

Бібліографічний опис здійснюється відповідно до діючих стандартів (див. Додаток 2 «Перелік нормативних, наукових, методичних та інформаційних ресурсів, які були використані при складанні Рекомендацій»).

Бібліографічний опис має містити відомості, наведені за встановленими правилами. Джерелом інформації для складання бібліографічного опису є краєзнавчий документ в цілому. В разі необхідності можна навести відомості, запозичені з опублікованих бібліографічних записів на документ: бібліотечних каталогів, бібліографічних покажчиків, баз даних чи інших джерел.

Схема бібліографічного опису

Зона назви та відомостей про відповідальність

- основна назва
- [] загальне позначення матеріалу
- = паралельна назва
- : відомості, що відносяться до назви
- / перші відомості про відповідальність (колективний автор)
- ; наступні відомості про відповідальність (індивідуальний автор)

Зона видання

- відомості про видання
- = паралельні відомості про видання
- / перші відомості про відповідальність, які відносяться до видання
- ; наступні відомості про видання
- , додаткові відомості про видання

Зона специфічних відомостей

- Застосовується у описі об'єктів, які є особливим типом публікації або розміщені на специфічних носіях (картографічні, нотні, серіальні видання, патенти, електронні ресурси і тому подібні), для кожного визначені відомості, що зазначають у цій зоні

Зона вихідних даних

- місце видання, виробництва та розповсюдження
- перше місце видання
- ; наступне місце видання
- : ім'я видавця, розповсюджувача
- , дата видання, розповсюдження

Зона фізичної характеристики

- специфічне позначення матеріалу і обсяг
- : інші відомості про фізичну характеристику
- + відомості про супровідний матеріал

Зона серії

- () основна назва серії або підсерії
- = паралельна назва серії або підсерії
- + відомості про супровідний матеріал
- : відомості, які відносяться до заголовку серії або підсерії
- / відомості про відповідальність, які відносяться до серії або підсерії
- ; номер випуску серії або підсерії)

Зона приміток

- **Додаткова інформація**

Зона стандартного доступу

- стандартний номер (ISBN, ISSN, ISMN)

Частинами видання, що містять Інформацію для опису друкованого документа є:

- ✓ титульний аркуш,
- ✓ зворотна сторона титульного аркуша,
- ✓ обкладинка,
- ✓ остання сторінка,
- ✓ елементи вихідних даних певного видання.

Відомості, наведені не з відповідної зони, а також сформульовані на основі аналізу документа, беруть у квадратні дужки [...].

Відомості, наведені не з відповідної зони, а також сформульовані на основі аналізу документа, беруть у квадратні дужки [...].

Для кожної зони бібліографічного запису певного виду документів (періодичні, електронні та ін.) є визначені джерела інформації (одне або декілька), наприклад, для області заголовка та відомостей про відповідальність такими є: для книг - титульний аркуш, для газет - перша та остання шпальти, використовуються також титульний екран, етикетка та ін., що містять необхідні дані.

При наявності помилок у назві або змін назви населеного пункту, території, об'єкта тощо, у БЗ наводять відповідні відомості без змін, а в квадратних дужках [...] зазначають сучасну назву. У зоні приміток, можна навести пояснення:

Лебедівка, село Вищедубечанського [нині - Вишгородського] району

Раски [Раска]

Юр'єв, місто (Гюргеєв) [нині - місто Біла Церква, Київська область]

Лебедівка, село Вищедубечанського [нині - Вишгородського] району

Раски [Раска]

Юр'єв, місто (Гюргеєв) [нині - місто Біла Церква, Київська область]

Дозволяється скорочення слів і словосполучень у всіх зонах опису, крім назв (основних, паралельних, зони серії тощо). Проте, коли це ускладнює сприйняття тексту, скорочення слів краще не застосовувати.

Числівники у назві, як правило, наводять у тому вигляді, як вони подаються в джерелі інформації:

Басюк Г. Ланівці - місто на чотирьох річках : книга перша (1444 - 1921 рр.) / Г. Басюк. - Тернопіль : Терно-граф, 2014. - 192 с. : іл

2.2.2. Мова опису документів

Бібліографічний опис складається мовою документа. Науково-бібліографічне опрацювання здійснюється виключно українською мовою, відповідно до правил сучасного правопису: розкриття змісту документа, переклад назви, анотації, примітки, географічні, систематичні, хронологічні рубрики тощо.

Для вживання апострофа у АБІС необхідно користуватись лише **віртуальною клавіатурою (Alt+V)**. Будь-які інші варіанти (використання англійської розкладки, сполучення клавіш Alt+39, Alt+0146 та ін.) некоректно сприймаються системою, що в подальшому негативно позначається на пошукових можливостях БД.

Якщо трапляються документи, де використовуються нестандартні або нетрадиційні для регіону алфавіти (наприклад ідиш, вірменський, грузинський, арабський), тоді необхідно, скориставшись розкладкою віртуальної клавіатури (Alt+V), ввести відомості про документ мовою оригіналу та у **полі 541 «Переклад назви»** зазначити назву документа українською мовою.

У кириличних та церковнослов'янських рукописних і стародрукованих документах, а також у документах громадянського друку XVIII – початку XX ст. усі літери, відсутні у сучасній українській та російській абетках, замінюються літерами, відповідно до правил сучасної транслітерації та українського правопису.³

2.3 Створення бібліографічного запису у БД «Історія міст і сіл України». Монографічний опис

Монографічний опис – це опис одностомного чи окремого тому (випуску) багатотомного або серійного документа.

2.3.1. Об'єкт монографічного опису

У контексті створення даного краєзнавчого Ресурсу об'єктом монографічного опису є окремо виданий, опублікований чи рукописний документ, в якому зафіксовано будь-яку інформацію про населені пункти України у певний історичний період.

2.3.2 Технологія створення монографічного запису у БД «Історія міст і сіл України»

³ Методичні рекомендації для державної реєстрації книжкових пам'яток України. Кириличні рукописні книги та стародруки / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. — К. : [б. в.], 2007. — 133, [1] с.

Для монографічного опису у АБІС слід обрати робочий лист **PAZK42** – **Опис книги «За автором», або «За назвою».**

ЗАКЛАДКА «ДУБЛЕТНІСТЬ»

Перед початком створення нового запису необхідно здійснити перевірку на дублетність, тобто переконатись, що такого запису у БД «Історія міст і сіл України» ще не існує. Для цього у АБІС у закладці «Дублетність» заповнити відповідні поля. Якщо програма виявляє дублетний запис, вона повідомляє про це, тоді треба проаналізувати запис, можливо він потребує редагування чи доповнення (оскільки бібліограф опрацьовує даний документ de visu).

Перевірка здійснюється мовою вихідних відомостей документа. Поля, які заповнюються для перевірки на дублетність:

Поле **700 «1-й автор – заголовок опису»** - якщо у документі зазначено 1, 2 або 3 автори, починати запис слід з поля 700.

Поле **200 «Заголовок»** - назва відтворюється у тому ж вигляді, як її наведено у джерелі інформації. Якщо авторів 4 і більше, запис складається за назвою. Це означає, що першим елементом основного БЗ є назва документа.

Поле **923 «Випуск, частина»** (для окремого тому або випуску, якщо вони описуються в цілому)

Поле **210 «Рік видання»**

Поле **10 «ISBN»**

Поле **215 «Обсяг»**

Історія міст і сіл України

Новий/MFN | Результаты поиска |

18855

PAZK42 - Описание книги "Под автором", "Под коллективом" или "Под заглавием"

Название элемента	№	Значение
700: 1-й автор - Заголовок описания		^AGринюка^ВБ. М.^GBогдан Михайлович
710: 1-й коллектив - Заголовок описания		
971: 1-й Врем.коллектив - заголовок описания		
200: Заглавие		^AKоцюбинці та Чагарі [села, Гусятинський район Тернопільська область]^Iсторико-красназничий ...
923: Выпуск, часть (Номер-заглавие)	1	
210: Год издания	1	^COсадца Ю. В.^ATернопіль^D2019
10: ISBN	1	^A978-617-7516-81-0
19: Идентификац. № нетекстового материала	1	
215: Объем	1	^A591
920: Имя рабочего листа		PAZK
900: Вид документа		^Ta^B05

Дублетность \ Коды \ Основное БО \ Расширенное \ Специфические \ Экз-ры \ Технология \ Систематизация \ Содерж. \ Связанные \ КО \ Редкие

Переконавшись, що інформація про даний документ у БД відсутня, слід розпочати складання запису.

Залишаючись на вкладці «Дублетність» варто перевірити Поле **920 «Назва робочого листа»** - монографічний PAZK чи аналітичний ASP. Це дозволить уникнути в подальшому пошуку причин некоректного відображення БЗ у вікні перегляду.

ЗАКЛАДКА «КОДИ», обов'язкові поля для заповнення:

Історія міст і сіл України

Новий/MFN | Результаты поиска |

18855

PAZK42 - Описание книги "Под автором", "Под коллективом" или "Под заглавием"

Название элемента	№	Значение
900: Коды : тип, вид, характер документа		^Ta^B05
102: Страна	1	UA
101: Язык основного текста	1	ukr
	2	pol
911: Язык резюме	1	
919: Язык документа (дополн. данные)	1	^Aukr^N02^KP9BO
10: ISBN, Цена	1	^A978-617-7516-81-0
11: ISSN	1	
19: Идентификац. номер нетекстового материала	1	
904: Шифр приложения, хранящегося отдельно	1	

Дублетность \ Коды \ Основное БО \ Расширенное \ Специфические \ Экз-ры \ Технология \ Систематизация

У полі **900 «Коди: Тип, вид, характер документа»** використовують розширення:

- Тип документа

- Вид документа

Відомості, що зазначають у полі 900, обирають зі словників, які розкриваються у конкретних розширеннях, наприклад:

#900: ^Ta^B05 або #900: ^Ta^Bzl,
тип документа: *a* – текстовий документ
вид документа: *05* – однотомне видання; *zl* – електронний ресурс

У полі **102 «Країна»** відображається інформація про країну, у якій було виготовлено, видано, вироблено, надруковано документ, вона також обирається з встановленого в АБІС словника.

У деяких випадках є потреба відобразити дві та більше країни походження документа. У такому разі кожен країну потрібно відобразити у окремому полі.

Поле **101 «Мова основного тексту»** заповнюється відповідно до мови створення документа. Якщо документ кількома мовами, поле 101 дублюється та зазначаються інші мови документа.

У полі **919 «Мова документа»** у розширенні «Мова каталогізації» необхідно обрати українську мову науково-бібліографічного опрацювання документа. Приклад:

#900: ^Ta^B05^C19
#102: UA
#101: ukr
#919: ^Aukr

Название элемента	№	Значение
700: 1-й автор - Заголовок описания		^АСергійчук^ВВ. I.^ГВолодимир Іванович
701: Другие индивидуальные авторы	1	
702: Редакторы, составители, композиторы ...	1	^U2^4220 уклад.^АГ айовнічек^ВЗ.^ГЗузанна
	2	^4340 Ред.^АВінярчик-Коссаковська^ВМ.^ГМалгожата
711: Другие коллективы, не входящие в заголовок	1	^АЦентральний архів Міністерства внутрішніх справ і Республіки Польщі
	2	^АДержавний архів служби України
972: Другие врем. коллективы, не входящие в заголовок	1	
200: Основное заглавие, доп. данные		^АПольша та Україна у тридцятих-сорокових роках ХХ століття^ЕНевідомі документи з архівів спец. служб^
923: Выпуск, часть (Номер-заглавие)	1	^НТ. 2^ИПереселення поляків та українців 1944-1946 р.
922: Статьи сборника без общего заглавия	1	
925: Несколько томов в одной книге	1	
205: Сведения об издании	1	^А2-е вид., допов. ...
210: Выходные данные	1	^С[б. в.]^АКиїв^ХХарків^D2000
215: Количественные характеристики	1	^А1008^Са-іл., 16 л.

Відомості поля **700 «1-й автор – Заголовок опису»** вже внесені у закладку «Дублетність»; у розширенні «Доповнення до імені, крім дат» фіксується інформація про звання, духовний сан та ін. (якщо такі відомості є у заголовку документа).

*Безиль, Димитрій (ієрей)
Грушевський, Михайло (академік)*

Дані про інших авторів (2-го та 3-го) вносяться у такому ж порядку в полі **701 «Інші індивідуальні автори»**.

У полі **702 «Редактори, упорядники, укладачі»** зазначається інформація про осіб, крім авторів, причетних до створення інтелектуального, художнього чи іншого наповнення документа. Користуючись словником у цьому полі, необхідно обрати функцію (редактор, упорядник, художник та ін.). Прізвище та ініціали зазначаються у відповідних розширеннях поля. Якщо таких осіб декілька, для кожної з них створюється додаткове поле 702 за такою ж схемою:

*/ ред., упоряд., відп. за вип. К. Т. Щербина; авт. передм. М. З. Копачов.....
/ переклад з англ. Ю. Джуравець.....
/ укр. переклад., авт.-упоряд. М. С. Тимошик
/ худож. А. В. Кисель*

Поля **711 «Інші колективи, що не входять до заголовку опису»** та **972 «Інші тимчасові колективи, що не входять до заголовку опису»** заповнюються згідно із загальною методикою створення БЗ. Тут подаються відомості про установи, організації, які долучились до створення документа. У полях заповнюються відповідні елементи, залежно від наявної у джерелі опису інформації (можна користуватись словником):

Старожитності Гуцульщини. ... / Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Ін-т історії, етнології і археології Карпат...

У поле **200 «Основний заголовок, додаткові відомості»** назва вже внесена у закладці «Дублетність», відомості про відповідальність генеруються самостійно після заповнення відповідних полів.

Розширення «Загальне позначення матеріалу» - факультативний елемент, його доцільно наводити в описі, якщо важливо виокремити знакову природу документу, крім текстової (такі як: карти, шрифт Брайля, образотворчий матеріал) чи його фізичну форму (мікроформа, електронний ресурс).

Розширення поля «Відомості, що стосуються назви» заповнюється за наявності інформації, що розкриває чи пояснює назву. Як правило, ці відомості зазначені на титульному листі або можуть бути сформовані самостійно бібліографом: відомості про вид, жанр, призначення твору, зазначення про те, що документ є перекладом з іншої мови тощо. Допускається коротка внутрішня анотація для розкриття змісту. Якщо таких відомостей декілька, вони відділяються двокрапкою:

*Кіровоградщина у творах Володимира Федорова : книга-альбом
Львів : карта центральної частини міста та схема основних доріг
Чугуєв: город, который мы любим : [фотоальбом]
Пале-Рояль : [м. Одеса] : [буклет]*

Під час заповнення **поля 200** необхідно дотримуватись загальних правил складання БО і разом з тим враховувати деякі особливості, важливі для створення даного Ресурсу.

Назва відтворюється у тому ж вигляді, як її наведено у документі, уточнення каталогізатора додається у квадратних дужках:

Бабинцы, село Киевского уезда [смт Бабинці Бородянський район Київська область]

Якщо назва документа складається з декількох висловів, зберігається пунктуація, що наведена у джерелі:

*Софія Київська: Візантія. Русь. Україна
Віват! Північний комбінат!*

У випадках відсутності такої пунктуації частини назви відокремлюються крапкою:

Біла Церква. Історія та сучасність газетним рядком

Якщо сучасна назва чи адміністративний статус населеного пункту (району, області) відрізняється від назви, що винесена у заголовок БЗ, в квадратних дужках [...] у заголовку вказується назва або статус населеного пункту (району, області) за діючим АТУ:

*Юр'єв [Біла Церква] : давньоруські міста....
Вишгород, село Києво-Святошинського району [нині - місто, центр
Вишгородського району]*

Для БД «Історія міст і сіл України» важливо максимально розкрити інформацію щодо адміністративної одиниці, про яку йдеться в документі. У багатьох випадках бібліограф повинен уточнювати чи доповнювати відомості для того, щоб користувач мав можливість швидко та ефективно ідентифікувати інформацію про населений пункт під час пошуку джерел за різними пошуковими можливостями АБІС.

*Село Кульчиці на Самбірщині як геогенетичний феномен :
[Самбірський район Львівська область]
Любитове - моє рідне село : [Кролевецький район Сумська область]*

В описі наводять паралельну назву як еквівалент основної назви за наявності такої у джерелі, вона зазначається у полі **510 «Паралельна назва»** (Закладка «Розширений»):

Григорук Н. Микола Чубатий як історик України = Mykola Chubatyj as a historian of Ukraine / Н. Григорук...

Чугуєв: город, который мы любим = Chuguyiv: the town are in love with : [фотоальбом] / авт. текста: Р. А. Гноевой, В. Н. Писаренко...

Якщо видання має декілька варіантів назви можна вказати їх у полі **517** «**Різночитання назви**» (Закладка «Розширений»):

Ченіга І. Р. Милівці: маловідомі й забуті сторінки історії (1424-2014) / І. Р. Ченіга. - Тернопіль : Терно-граф, 2014. - 160 с. : іл. : Уроки історії.

Стародруки та документи XVIII – поч. XX ст. описуються у сучасній транслітерації:

1658, август - январь 1659. Отписки боярина Василя Борисовича Шереметьева с товарищами о нападении на Киев Данила Выговского вместе с другими полковниками, Ив. Выговского и полковника Потоцкого и Шренберка, о сношениях его с Ив. Выговским и о других действиях и намерениях восставших казаков ...

Якщо необхідний переклад або адаптація назви документа, такий варіант вноситься у поле **541** «**Переклад назви**» (Закладка «Розширений»):

Павло [Чубинський]. Ярмолок в Борисполі [Текст] : [місто Бориспіль, Київська область].... Переклад заголовку: Ярмарок у Борисполі - варіант адаптації назви

У полі **923** «**Випуск, частина**» зазначаються відомості про документ, що складається з кількох частин. Ієрархія поділу така: том – випуск – частина; користуючись словником, необхідно вибрати потрібне позначення (том, випуск, частина) першої одиниці поділу, в наступному рядку, за наявності, вводиться назва цієї одиниці. Відомості про наступні одиниці поділу документа зазначаються аналогічно.

Римські цифри (при позначенні тому, випуску та ін.) та числівники в словесній формі замінюють арабськими цифрами. Кількісні числівники наводять арабськими цифрами без нарощення закінчення. Порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, мають відмінкові закінчення.

*Вінниччина клубна : (районні будинки культури). Вип. 1....
Райнов Б. А. История Килии. Т. 2 : 1914-1945*

Поле **205 «Відомості про видання»** заповнюється даними про перевидання та додатковими відомостями про видання (виправлене, доповнене, стереотипне, змінене тощо), наприклад:

Костриця М. Ю., Кондратюк Р. Ю. Житомир: підручна книга з краєзнавства . - 2-ге вид., випр. й доп...

У поле **210 «Вихідні дані»** вводять інформацію про місце, рік публікації, а також відомості про видавця (виробника) тощо. Така інформація знаходиться на титульній сторінці, якщо ці відомості з інших джерел, їх беруть у квадратні дужки [].

Ім'я (найменування) видавця чи назва видавництва наводяться у короткій формі, яка б забезпечила його ідентифікацію; опускаються відомості про функцію (видавництво, видавничий дім, видавець ті ін.) та форму власності (ПП, ТОВ, СПД, АТ та ін.):

Біла Церква : Пшонківський О. В., 2009

У стародруках та деяких інших документах зазвичай відсутня інформація про видавництво, є лише типографія, яка виготовила документ, тож зазначають її назву у відповідному полі:

Київ : Типо-литогр. С. В. Кульженко, 1912

Якщо у документі подано інформацію про декілька місць видання, їх зазначають у різних полях (Місто 2, Місто 3):

Київ ; Миколаїв, 1994 або: Київ; Чернігів : Деснянська правда, 2011

Рік видання зазначається обов'язково. Якщо його неможливо визначити, можна вказати рік виготовлення (друкування) чи встановити приблизно (вказавши це у примітках).

Якщо в документі відсутні відомості про видавця, місце видання, що є обов'язковими елементами БО, наводять скорочення [Б. м.], [Б. в.], що також обов'язкове:

Миколаїв : [б. в.], 1994 або: [б. м.] : [б. в.], 2018

У полі **215 «Кількісні характеристики»** подається інформація про обсяг, ілюстративні та супровідні матеріали; відомості про пагінацію наводяться тими ж цифрами (римськими чи арабськими), які використано в об'єкті опису; не враховані аркуші перераховуються і записуються арабськими цифрами у квадратних дужках у кінці пагінації. Не враховуються і не вводяться до опису сторінки, які вміщують рекламу, а також ті, що призначені «для нотаток», «для записів» тощо:

XXV, 384 с. або: 61, [1] с.

Відомості про ілюстрації, додатки тощо, які **вміщено у документі**, наводяться у розширенні «Ілюстрації (1) – Ілюстрації (4)» із зазначенням їх кількості окремо по кожному виду.

214 с. : іл., карти

639 с. : 30 фото, 80 портретів, 2 карти

Відомості про ілюстративний матеріал, додатки, тощо, які супроводжують документ і **видані окремо**, наводяться у розширенні «Супровідний матеріал (кількість-цифри)» для позначення його кількості, та у розширенні «Супровідний матеріал - одиниця виміру» для позначення одиниці виміру. Якщо такого ілюстративного матеріалу у виданні більше одного виду, поле 215 дублюють і необхідні відомості подають у відповідних розширеннях:

XXV, 384 с. : іл., плани, табл. + 1 карта

ЗАКЛАДКА **«РОЗШИРЕНИЙ БО»** містить поля, які необхідно заповнювати за наявності відповідної інформації у документі.

Назва елемента	№	Значення
300: Общие примечания	1	90-річчю Поліського району присвячується
912: Примечания о языке	1	Текст нім. та укр. мовами
320: Примечания о наличии библиографии		Бібліогр.: с. 21-23. - Геогр. покажч.: с. 75-92.
390: Список библиографии	1	
314: Примечания об интеллект. ответственно		Автори зазначені на звороті титульного листа
328: Примечания о диссертации		
225: ОБЛАСТЬ СЕРИИ	1	^АБроварська минувшина^УКн. З
510: Параллельные заглавия	1	^DThe land of lakes. Volhynia...
517: Разночтение заглавий	1	Уроки історії / Назва на обкладинці
541: Перевод заглавия		Ярмарок у Борисполі
924: "Другое" заглавие		
921: Транслитерированное заглавие		
03: Унифицированный заголовок формы		
21: Самостоятельное приложение	1	
22: Издание, к которому относится приложе	1	
54: Оригинал переводного издания		
51: Параллельное издание на том же носител	1	
52: Параллельное издание на другом носител	1	

Элемент: "517: Разночтение заглавий"

Подполе	Значение
Роль (основная карточка?)	☒ НЕТ ☐ ДА
Роль (нужна добавочная карточка?)	
Вариант заглавия	Уроки історії
Тип разночтения	Назва на обкладинці
Сведения, относящиеся к заглавию	

Указать, нужно ли выводить данные о вариантах заглавия в основную КК

Дублетность / Коды / Основное БО / **Расширенное** / Специфические / Экз-ры / Технология / Систематизация / Содерж. / КО / Редкие / Краеведение / Добавочные /

Поле **300 «Загальні примітки»** - зазначається інформація, яка не ввійшла до інших елементів БО, але є важливою для розкриття змісту документа:

І повниться сонцем Поліська земля... : [фотоальбом] / ред. Н. Волочай ; упоряд. Т. В. Прибора. – Макарів : Перлина, 2013. – 127 с. – 90-річчю Поліського району присвячується.

Поле **912 «Примітки про мову»** - у довільній формі подається інформація про паралельну мову, особливості перекладу та ін.

Текст нім. та укр. мовами

Поле **320 «Примітки про наявність бібліографії»** - у відповідному рядку зазначається наявність бібліографії або іменного, предметного, алфавітного чи іншого покажчика (якщо він є вагомим доповненням до документа). Для цього використовується словник.

*Бібліогр.: с. 21-23
Геогр. покажч.: с. 75-92*

Поле **225 «Область серії»** - вказується назва серії, номер випуску і його назва (якщо вони є):

(Броварська минувшина ; кн. 3)

Поле **314 «Примітки про інтелектуальну відповідальність»** заповнюється у довільній формі. Наприклад, якщо особи (колективи), причетні до створення документа, зазначені не на титульному листі:

... - Автори зазначені на звороті тит. листа

У полі **510 «Паралельна назва»** вказується така назва, як еквівалент основної, за наявності її у джерелі:

Бабич А. М. Озерний край. Волинь [Текст] = The land of lakes. Volhynia...

Якщо видання має декілька варіантів назви: на обкладинці, корінці книги тощо, для розширення можливостей пошуку можна вказати їх у полі **517 «Різночитання назви»**:

Ченіга І. Р. Милівці: маловідомі й забуті сторінки історії (1424-2014) / І. Р. Ченіга. - Тернопіль : Терно-граф, 2014. - 160 с. : іл. : Назва на обкладинці Уроки історії.

У випадках, коли необхідний переклад або адаптація назви документа, такий варіант вноситься у поле **541 «Переклад назви»**:

Павло [Чубинський]. Ярмолок в Борисполі [Текст] : [місто Бориспіль, Київська область].... Переклад заголовку: Ярмарок у Борисполі - варіант адаптації назви.

ЗАКЛАДКА **«СПЕЦИФІЧНИЙ БО»** використовується для опису документів, що є особливим видом публікацій або розміщені на специфічному носії: електронні ресурси, картографічні, а також нотні, аудіо- та відеоматеріали.

✓	Название элемента	№	Значение
	230: Электронный ресурс - Вид и объем	1	Электрон. текст. дані
	337: Электронный ресурс - Примечания	1	Электрон. версия печ. публикации ^Дата перевірки 25.10.2016
	135: Электронный ресурс - Коды	1	
	962: Патент, Отчет о НИР, НТД и ЮД - спец. с	1	
	916: ФХ (физич. характеристики): Кинофильм	1	
	915: ФХ: Визуально-проекторный материал	1	
	115: ФХ: Видеозапись	1	
	123: ФХ: Картографический материал	1	
	509: Заголовок картографической записи	1	
	125: Звукозапись и нотные издания	1	
	36: Нотный инципит	1	
	126: ФХ: Звукозапись		
	130: ФХ: Микроформа		
	106: ФХ: Бумажный носитель		
	239: Служебное поле-разделенные сист. треб		

Подполе	Значение
Основной документ / Приложение	Приложение
Вид и объем ресурса	Электрон. текст. дані
Наличие цвета	
Наличие звука	
Системные требования	
Системные требования - для пополнения дані	
Уточнение к сист. требованиям	

Подполе	Значение
Источник основного заглавия	Заголовок. с титул. екрана
Примечание о библиографической истории	Электрон. версия печ. публикации
Примечание о датах	дата перевірки 25.10.2016
Другие примечания	
Примечания в "сбранном" виде	

У полі **230 «Электронный ресурс – вид та обсяг»** заповнюються розширення, що характеризують електронний документ: основний документ чи додаток, вид та обсяг ресурсу, візуальні (чи аудіо) характеристики, системні вимоги.

У полі **337 «Электронный ресурс – додатки»** зазначається про джерело основної назви документа (зі сторінки Інтернет, з екрана, етикетки диску та ін.), та у розширенні «Примітки про бібліографічну історію» вказується, чи є цей документ електронним аналогом друкованого видання, чи це самостійне електронне видання.

У розширенні «Примітки про дату» необхідно *обов'язково* вказати дату створення даного посилання на електронний ресурс.

Київська духовна консисторія. м. Київ. Фонд № 127. Опис № 1012. 1715-1919 рр. [Електронний ресурс] / Центральний державний історичний архів України [м. Київ]. - Електрон. текст. дані. - Режим доступу : <http://cdiak.archives.gov.ua/files/f.0127op.1012.pdf> . - Загол. з титул. екрана (дата перевірки 2019. 11. 20.)

Елисаветградський абрис Якова Паученка [Електронний ресурс] / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського; ред. В. А. Козлова. - Електрон. дані. - Кіровоград: ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, 2006. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). - Заголовок з етикетки диску. - ISBN 966-7813-35.

Інші види документів, що мають специфічний БО, описують також, користуючись розширенням відповідних полів.

ЗАКЛАДКА **«ПРИМІРНИКИ»** акумулює інформацію, що стосується конкретного примірника документа:

The screenshot shows a library catalog window with a table of records. The first record is selected, and a detailed view window is open for it. The detailed view shows the following fields and values:

Подполе	Значение
Статус	0
Инв.№ экз	1139126
Дата пост.	20170720
Место хр.	КХ
Наименование коллекции	
Расстановочный шифр	
Цена экз.	
Штрих-код/Радиометка	

У полі **910 «Відомості про примірники»** заповнюються розширення поля:

- ✓ Статус (як правило – 0 - «Окремий екземпляр»)
- ✓ інвентарний № примірника
- ✓ дата надходження примірника (користуватися комбінацією клавіш Alt+L або Alt+Д (в українській розкладці клавіатури))
- ✓ місце зберігання примірника.

Маркер запису:

#910: ^A0^B1095707^C20160720^DKX

ЗАКЛАДКА «ТЕХНОЛОГИЯ» - деякі поля генеруються самостійно, але за необхідності у полі **951 «Посилання на зовнішній об'єкт»** зазначаються відомості про повний текст (на будь-якому зовнішньому об'єкті, включаючи адресу в INTERNET), пов'язаний з документом, на який складається БО. Поле може дублюватися, якщо з документом пов'язано кілька посилань.

Название элемента	№	Значение
905: Настройка.Тираж КК.Дополнительные До	1	
907: Каталогизатор, дата	1	
951: Ссылка-внешний объект	1	http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/matieres/view/48782 електронний варіант (або режим доступу)
953: Внутренний двоичный ресурс	1	
902: Держатель документа	1	
941: Архивные сведения - проверка фонда	1	
940: Архивные сведения - списание	1	
999: Количество выдач	00000	

Подполе	Значение
Имя файла	
URL (Адрес в Internet)	http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/matieres/view/48782
Текст для ссылки	електронний варіант (або режим доступу)
Кол-во файлов (при групповой ссылке)	
Имя-шаблон первого файла (при групповой ссылке)	
Признак полного текста док-та	

Дублетность / Коды / Основное БО / Расширенное / Специфические / Экз-рзы / **Технология** / Систематизация / Содерж. / КО / Редкие / Краеведение / Добавочные

Якщо друкований документ має електронну версію, адреса посилання на джерело подається у розширенні «URL, адреса в Інтернет або», а у рядку «Текст для посилання» зазначається словосполучення «електронний варіант».

Якщо описується електронний документ, інтернет-посилання зазначається також у розширенні «URL, адреса в Інтернет або», а у рядку «Текст для посилання» зазначається словосполучення «режим доступу».

У полі 902 «Утримувач документа» вказується установа у якій зберігається документ, окрім НІБ України. **Наприклад:** НБУ ім. В. І. Вернадського.

ЗАКЛАДКА **«СИСТЕМАТИЗАЦІЯ»** - містить елементи для здійснення зручного, швидкого, комплексного пошуку необхідної інформації. Тому максимальне заповнення полів є запорукою успішного використання даного краєзнавчого Ресурсу.

Название элемента	№	Значение
621: Индексы ББК	1	
686: Индексы другой классификации	1	
908: Авторский знак		З-344
903: Шифр документа в БД		A29354/9(c2)З-344-730404
906: Систематический шифр		A29354/9(c2)
60: Раздел знаний		
964: Индексы ГРНТИ	1	
606: Предметная рубрика	1	
607: Географическая рубрика	1	*АКропивницький, місто
	2	*АКіровоград, місто - дивись також Кропивницький, місто
690: Издательский индекс	1	
965: Дескрипторы	1	
610: Ненормированные ключевые слова	1	
600: Персоналия - имя лица или заглавие (о	1	*Впро нього*АЕльворті Т.*ГТомас*Сзасновник підприємства "Ельворті Роберт і Томас" (м. Кіровоград)*F1847-1891
601: Персоналия - коллектив или заглавие (о	1	*Впро нього*РЧервона Зірка (раніше "Ельворті Роберт і Томас", підприємство сільськогосподарського машинобудування) (м. Кі
331: Аннотация	1	
619: Служебное поле-разделенные подрубрик	1	

У поле **908 «Авторський знак»** - авторський знак треба перенести з документа, на який складається опис. Він розташований у верхньому лівому куті обкладинки або у верхньому правому куті на титульній сторінці. **Важливо!** Між літерами та цифрами пробіл не ставиться. Винятками є літери О, І, Ч, З – після таких перед числом необхідно ставити дефіс.

Поле **906 «Систематичний шифр»** - обов'язковий елемент опису. На документі він розміщений над авторським знаком, може мати різні варіанти (за системою УДК, поличний шифр та ін.), але переноситься у такому вигляді, як зазначено на документі:

V1690 / 9(c2) або 9(c2)

АВТОРСЬКИЙ ЗНАК І СИСТЕМАТИЧНИЙ ШИФР ВКАЗУЮТЬСЯ ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОКУМЕНТІВ З ФОНДУ НІБУ.

Поле **607 «Географічна рубрика»** заповнюється обов'язково, це один з основних елементів при здійсненні пошуку в БД «Історія міст і сіл України». При внесенні інформації використовуються розширення поля.

Необхідною умовою формування географічних рубрик є фіксація географічних складових за сучасним Адміністративно-територіальним устроєм (АТУ). В процесі опису документів, де назви географічних складових відрізняються від сучасних (повіти, губернії, містечка та ін.) обов'язково уточнюється сучасна офіційна назва цих складових (якщо таких не існує у наш час – це зазначається у анотації або відомостях, що відносяться до назви).

Можна, а у деяких випадках необхідно, користуватись картами та офіційним довідником «Україна. Адміністративно-територіальний устрій»⁴ або електронним довідником “Україна. Адміністративно-територіальний устрій”⁵.

Ієрархічна структура адміністративного підпорядкування зазначається у такій послідовності:

НАЗВА НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ, СТАТУС --- РАЙОН --- ОБЛАСТЬ (ЗА ВІДСУТНОСТІ ДЕЯКІ КООРДИНАТИ ОПУСКАЮТЬСЯ)

ВАЖЛИВО! ГЕОГРАФІЧНІ НАЗВИ ВЖИВАЮТЬСЯ ЛИШЕ У НАЗИВНОМУ ВІДМІНКУ ОДНИНИ

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ РУБРИКИ (ПОЛЕ 607):

Подполе	Значение
Код системы предметизации	
Географическое наименование	Ферма, село
Тематический подзаголовок	
Тематический подзаголовок	
Тематический подзаголовок	
Географический подзаголовок	Бишівська сільська рада
Географический подзаголовок	Макарівський район
Географический подзаголовок	Київська область
Хронологический подзаголовок	
Формальный подзаголовок (аспект)	
Роль (ДК?)	
Ввод через AUTHORITY-файл	
ББК1 из AUTHORITY-файла	
ББК2 из AUTHORITY-файла	
ББК3 из AUTHORITY-файла	

⁴ Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 р.) / Верховна Рада України ; заг. ред. В. О. Зайчук. – К. : Парламентське видавництво, 2012. – 784 с.

⁵ <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>

Подполе	Значение
Код системы предметизации	
Географическое наименование	Андруші, село
Тематический подзаголовок	
Тематический подзаголовок	
Тематический подзаголовок	
Географический подзаголовок	Переяслав-Хмельницький район
Географический подзаголовок	Київська область
Географический подзаголовок	
Хронологический подзаголовок	
Формальный подзаголовок (аспект)	не існує, затоплене Канівським водосховищем
Роль (ДК?)	
Ввод через AUTHORITY-файл	
ББК1 из AUTHORITY-файла	
ББК2 из AUTHORITY-файла	
ББК3 из AUTHORITY-файла	

- ❖ У розширенні «**Географічна назва**» зазначається назва населеного пункту, про який йдеться у документі, що зафіксована у сучасному АТУ, після коми – статус адміністративної одиниці: місто, село, селище міського типу, тобто, *ідентифікація статусу населеного пункту за АТУ також обов'язкова!*

Малий Листвен, село

У першому розширенні «**Географічний підзаголовок**» зазначається район, у наступному – область:

Ріпкинський район - Чернігівська область

або лише область (для міст обласного підпорядкування):

Охтирка, місто - Сумська область

Черганівка, село - Косівський район - Івано-Франківська область

- ❖ Зазначається підпорядкування сільській раді, якщо існує декілька однойменних населених пунктів на певній адміністративній території:

Ферма, село -- Бишівська сільська рада -- Макарівський район -- Київська область

Ферма, село -- Королівська сільська рада -- Макарівський район -- Київська область

У СУЧАСНОМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УСТРОЇ З'ЯВИЛАСЬ НОВА АДМІНІСТРАТИВНА ОДИНИЦЯ – **ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА (ОТГ)**, АДМІНІСТРАТИВНИМ ЦЕНТРОМ ЯКОЇ ВИЗНАЧЕНО МІСТО (МІСЬКА ГРОМАДА), СЕЛИЩЕ МІСЬКОГО ТИПУ (СЕЛИЩНА ГРОМАДА) ЧИ СЕЛО (СІЛЬСЬКА ГРОМАДА)⁶. У ЗВ'ЯЗКУ З ЦИМ, У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ, ЗАМІСТЬ НАЗВИ СІЛЬСЬКОЇ (СЕЛИЩНОЇ, МІСЬКОЇ РАДИ), НЕОБХІДНО ЗАЗНАЧАТИ НАЗВУ ОТГ, ДЛЯ ЦЬОГО НЕОБХІДНО ПЕРЕВІРЯТИ ВІДОМОСТІ У ПОТОЧНИХ ДОВІДНИКАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ НА САЙТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ⁷

- ❖ У розширенні «Хронологічний підзаголовок» при наявності зазначаються відомості, що стосуються хронологічних даних про населений пункт:

Рафайлова, село - дивись також Бистриця, село Надвірнянський район Івано-Франківська область -- до 1946 р.

- ❖ У розширенні «Формальний підзаголовок (аспект)» фіксується інформація тільки у тому випадку, якщо населеного пункту не існує і вказується причина цього:

Андруші, село -- Переяслав-Хмельницький район -- Київська область – не існує, затоплене Канівським водосховищем.

⁶ Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України № 157-VIII від 5 лютого 2015 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. - № 13. - ст.91. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.

⁷ Адміністративно-територіальний устрій України : довідник [Електронний ресурс]. - Режим досупу: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>

Деякі особливості вводу інформації у полі 607 «Географічна рубрика»

- ❖ Основне правило створення географічної рубрики – спочатку потрібно вказати назву населеного пункту та одиницю поділу за сучасним АТУ (необхідно користуватись офіційними документами). З метою уникнення плутанини слід уважно вказувати назву (місто Сновськ, але село Сновське)
- ❖ Якщо сучасна назва населеного пункту (району, області) відрізняється від назви, що винесена у заголовок БО, то в квадратних дужках [...] у заголовку опису додатково вказується назва населеного пункту (району, області) за сучасним АТУ, створюється додаткова географічна рубрика на назву населеного пункту, яка зазначена у заголовку БО, дається посилання «дивись також...» на сучасну назву:

*Жовтневе [село Жереб'ятин Бориспільський район Київська область]
// Йова Н. В., Гойда Т. М. Історія рідного краю. Бориспільщина від найдавніших часів до кінця ХХ ст.....*

Рубрики:

Жереб'ятин, село -- Бориспільський район -- Київська область

Жовтневе, село – дивись також Жереб'ятин, село Бориспільський район Київська область

*Красне Друге [Германівка], село Обухівського району
[Текст].....*

Рубрики:

Германівка, село -- Обухівський район -- Київська область

Красне Друге, село - дивись також Германівка, село – 1946-1987 рр.

ДОДАТКОВА РУБРИКА НА СТАРУ НАЗВУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ СТВОРЮЄТЬСЯ ТІЛЬКИ У ВИПАДКАХ, КОЛИ ТАКА ЗАЗНАЧЕНА У ДОКУМЕНТІ:

Недря, К. М. Почесний громадянин міста Катеринослава... / К. М. Недря. - Дніпропетровськ, 2013. - 159 с.

Рубрики:

Дніпро, місто

Катеринослав, місто - дивись також Дніпро, місто

- ❖ Якщо населеного пункту на даний момент вже не існує (відсутні відомості про нього у АТУ), тоді у підполі «Формальний підзаголовок (аспект)» зазначається «не існує», якщо відомо - вказується причина:

Зарубинці, село - Переяслав-Хмельницький район - Київська область - не існує, затоплене Канівським водосховищем

Залісся, село - Іванківський район - Київська область - не існує, знаходиться у Чорнобильській зоні відчуження

Грезля, село - Поліський район - Київська область - не існує (зняте з обліку 1999 р. у зв'язку з переселенням жителів внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС)

- ❖ При необхідності зазначається підпорядкування сільській, міській раді ОТГ (якщо декілька однойменних населених пунктів на одну адміністративну одиницю) – слід також в анотації вказати саме **назву** населеного пункту, що є центром сільської (міської) ради для уникнення перекручення назви (наприклад: Семенівська сільська рада є з адміністративним центром у с. Семенівка та с. Семенівці; центром Сушовецької сільської ради є с. Сушівці).
- ❖ Якщо населений пункт мав інші адміністративні координати (повіт, губернія та ін.), ця інформація вказується у полі #331«Анотація»

Анотація: Переяслав, місто, центр округи Переяславського полку, повітове місто, з 1943 року - місто Переяслав-Хмельницький.

Баришполь, місто Переяславського повіту Полтавської губернії, нині - місто Бориспіль Київської області.

- ❖ Природні, географічні об'єкти, історичні території також зазначаються у полі **607** – вказується назва об'єкта та у географічному підзаголовку у квадратних дужках [...] місце знаходження (населений пункт):

*Біличі - історична місцевість – [в межах міста Києва з 1966 р.]
або:*

Світязь, озеро -- [поблизу смт Шацьк, Волинська область]

Поле **600 «Персоналія - ім'я особи»** заповнюється, коли у документі згадується про певну особу (осіб) або рід. Першим зазвичай фіксується найбільш вживаний варіант імені особи, а у розширенні поля «Доповнення до імен (крім дат)» вміщується коротка інформація про особу, потрібна для ідентифікації (письменник, вчений, князь та ін.); у розширенні «Невід'ємна частина імені» – зазначається священний сан, звання; у розширенні поля «Роки життя» вказуються тільки роки. Псевдонім у БО як і прізвище зазначається у формалізованому вигляді у розширенні поля «Різномітання прізвища» - вказується псевдонім (якщо такий є), або прізвище (якщо особа більш відома за псевдонімом):

Подполе	Значение
Вид данных	
Текст	про неї
Ввод Рубрики через Authority-файл Предметных рубрик	
Ввод Рубрики через словарь Предметных рубрик	
Ввод Автора через Authority-файл АВТОРОВ(И)	
Фамилия, инициалы	Українка Леся
Расширение инициалов	
Роль (Инвертирование ФИО допустимо?)	
Функция	
Неотъемлемая часть имени	Косач-Квітка Лариса Петрівна
Дополнения к именам, кроме дат	українська письменниця, перекладач, культурний діяч
Индикатор формы записи имени	
Римские цифры	
Даты жизни	1871-1913
Разночтение фамилии	Косач-Квітка Лариса Петрівна
Роль (доб.КК?)	
Работает в данной организации	

Українка, Леся (Косач-Квітка Лариса Петрівна ; українська письменниця, перекладач, культурний діяч ; 1871-1913)\про неї
Косач-Квітка Лариса Петрівна\про неї

або:

Тобілевич, Микола Карпович (український актор, режисер, громадський діяч ; 1856—1933)\про нього
Садовський Микола \про нього

Подполе	Значение
Вид данных	
Текст	про нього
Ввод Рубрики через Authority-файл Предметных рубрик	
Ввод Рубрики через словарь Предметных рубрик	
Ввод Автора через Authority-файл АВТОРОВ(И)	
Фамилия, инициалы	Тобілевич М.К.
Расширение инициалов	Микола Карпович
Роль (Инвертирование ФИО допустимо?)	
Функция	
Неотъемлемая часть имени	
Дополнения к именам, кроме дат	український актор, режисер, громадський діяч
Индикатор формы записи имени	
Римские цифры	
Даты жизни	1856—1933
Разночтение фамилии	Садовський Микола
Роль (доб.КК?)	
Работает в данной организации	

Якщо існують різні варіанти написання прізвища особи, вони також зазначаються у розширеннях цього поля:

*Конєцпольський, Станіслав (князь, військовий та державний діяч Речі Посполитої ; 1591-1646)\про нього\
Конєцпольський\про нього*

Тобто, при пошуку у БД користувач може знайти особу і за справжнім прізвищем, і за псевдонімом і за іншими варіантами прізвища.

Результатом заповнення необхідних полів має стати лаконічний, але в той же час максимально інформативний запис для ідентифікації даної особи:

*Жолкевський, Станіслав (воєвода київський у 1608-1618 рр. ; 1547-1620)\про нього\
Грушевський, Михайло Сергійович (історик, Голова Центральної Ради УНР (1917–1918) ; 1866-1934)\про нього*

Якщо йдеться про рід, прізвище зазначається, як завжди, а слово «рід» вказується у розширенні «Доповнення до імен (крім дат)», у розширенні «Текст» відмічається «про них»:

Репніни, рід\про них

або:

Олізари, рід\про них

Поле **601 «Персоналія - колектив»** заповнюється, коли йдеться про колектив, підприємство, заклад. У розширенні поля «Найменування» вказується назва, та у квадратних дужках [...] – місце його знаходження; у розширенні поля «Текст» відмічається «про нього» або «про неї».

ВАЖЛИВО ПРИ ВНЕСЕННІ ІНФОРМАЦІЇ ПОЧИНАТИ З ВЛАСНОЇ НАЗВИ, ЩОБ У ПОДАЛЬШОМУ ПОЛЕГШИТИ ПОШУК У СЛОВНИКУ:

Клавдієвський лісгосп, підприємство [сmt Клавдієво-Тарасове, Київська обл.] \про нього\;

Святого Йосипа Обручника церква [с. Житні Гори, Рокитнянський р-н, Київська обл.] \про неї\ (а не Церква святого Йосипа Обручника);

Олександрія, Державний дендрологічний парк НАНУ [м. Біла Церква, Київська обл.] \про нього

Персоналія (о нем)	
Текст	про нього
Ввод Рубрики через Authority-файл Предметн	
Ввод Рубрики через словарь Предметных руб	
Ввод через Authority-файл Коллективов (N заг	
Наименование	Олександрія, Державний дендрологічний парк НАНУ [м. Біла Церква, Київська область]
Роль (Нужна добавочная карточка, форм. свед	
Страна	
Аббревиатура	
Номер	
Город	
Подразделение	
Роль (Заглавие подразделения Характерное ?	
Аббревиатура	

Якщо колектив, заклад чи установа за часи існування мали різні назви, необхідно, використовуючи дублювання поля «Персоналія - колектив», заповнити декілька рубрик: спочатку вказати сучасну офіційну назву, у інших зазначити ту назву, під якою вони згадуються саме у цьому документі:

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна \про нього\
Малоросійська колегія [1722-1727, 1864-1886] (Харків) \про неї*

або:

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка \про нього

Глухівський інститут народної освіти (1921-1924 рр.) \про нього

607: Географическая рубрика	1	
690: Издательский индекс	1	
965: Дескрипторы	1	
610: Ненормированные ключевые слова	1	
600: Персоналия - имя лица или заглавие (о	1	
601: Персоналия - коллектив или заглавие (о	1	«Про нього» Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
<...>	2	«Про нього» Глухівський інститут народної освіти (1921-1924 рр.)
331: Аннотация	1	
619: Службное поле-разделенные подрубрики	1	
932: Службное поле: N поля 600 для копирова		
996: MeSH - главная	1	
995: MeSH - неглавная	1	

У НАЗВІ КОЛЕКТИВІВ, ЗАКЛАДІВ ЧИ УСТАНОВ ПРИ СТВОРЕННІ ЗАПИСУ НА ПЕРСОНАЛІ НЕОБХІДНО УНИКАТИ ВЖИВАННЯ ЛАПОК, ОСКІЛКИ ЦЕ ВПЛИВАЄ НА КОРЕКТНІСТЬ ПОШУКУ.

Поле **331 «Анотація»**

Анотація складається українською мовою при безпосередньому ознайомленні з текстом документа, має бути лаконічною, змістовною та неупередженою, уникаючи будь-яких оціночних речень типу визначний, надзвичайний, унікальний тощо.

Якщо назва документа розкриває його зміст, анотація не потрібна, наприклад:

Синиця, А. С. Історія села Нова Кам'янка [Жовківський район Львівська область] / А. С. Синиця. - Львів : Тарас Сорока, 2011. - 177 с.

У тих випадках, коли:

- БЗ на документ не розкриває його змісту
 - у полі #607 «Географічна рубрика» зазначається декілька населених пунктів
 - у полях #600 чи #601 «Персоналія...» зазначається особа чи об'єкт,
- у анотації необхідно пояснити, яка саме інформація про певні особи, об'єкти чи населені пункти міститься у документі, наприклад:

Віват! Північний комбінат! . - Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2013. - 416 с. : іл.

Анотація: Про гірничо-збагачувальний комбінат у місті Кривий Ріг Дніпропетровської області. Присвячено 50-річному ювілею цього підприємства.

або:

Денисов, Е. С. Оглянуться в прошлое / Е. С. Денисов. - Мелитополь : [б. в.], 2013. - 196 с.

Анотація: З історії міста Бердянськ.

ЯКЩО НАЗВУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ В АНОТАЦІЇ (АБО БУДЬ-ЯКЕ ІНШЕ СЛОВО) ВЗЯТИ У ГОСТРІ ДУЖКИ <...>, ЦЯ НАЗВА БУДЕ ВКЛЮЧЕНА ДО СЛОВНИКА «КЛЮЧОВІ СЛОВА» І ДОСТУПНА ПІД ЧАС ПОШУКУ:

Анотація: Згадується с. Капустинці Яготинського району Київської області на березі річки Ташань. Поблизу хутора <Добриничівка> проведено розкопки стоянки епохи палеоліту.

ЯКЩО АНОТАЦІЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З КІЛЬКОХ АБЗАЦІВ, НА КОЖЕН АБЗАЦ НЕОБХІДНО ПРОДУБЛЮВАТИ ПОЛЕ 331.

ПРИ СКЛАДАННІ АНОТАЦІЇ ФАХІВЦЮ ВАЖЛИВО ВИКОРИСТОВУВАТИ СУЧАСНУ ТЕРМІНОЛОГІЮ У ТРАКТУВАННІ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ, РЕКОМЕНДОВАНУ ІНСТИТУТОМ ІСТОРІЇ НАН УКРАЇНИ⁸

ЗАКЛАДКА **«ЗМІСТ»** - використовується у тому випадку, коли у документі міститься інформація про декілька населених пунктів, але наявної інформації недостатньо для створення повноцінного аналітичного опису на кожен з населених пунктів або бібліограф вважає за необхідне зробити акцент на змісті документа.

⁸ Режим доступу: <http://history.org.ua/uk>

У полі **330 «Зміст»** (поле дублюється) заповнюються відповідні розширення, залежно від наявної інформації: «Автор», «Заголовок», «Сторінки».

Яблуневе, село Яблунівська сільська рада // Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Оржицький район. - Полтава : АСМІ, 2015. - С. 288-297.

Зміст:

Стецюк, Н. О. Яблунівський гідрологічний заказник місцевого значення / Н. О. Стецюк, О. О. Шиян. - С. 288, 289.

Шерстюк, В. В. Городище сотенного містечка Яблунів (Яблонів), XVII-XVIII ст. / В. В. Шерстюк. - С. 289, 291.

Ткаченко, О. М. Курганний могильник... / О. М. Ткаченко, Р. С. Луговий, О. В. Коваленко. - С. 291, 292.

Назва елемента	№	Значення
327: Примечание о содержании		
330: Содержание (отглавление)	1	*ФСтецюк Н. О.*2Шиян О. О.*СЯблунівський гідрологічний заказник місцевого значення*4288, 289.*ГН. О. Стецюк, О. О. Шиян
	2	*ФШерстюк В. В.*СГородище сотенного містечка Яблунів (Яблонів), XVII-XVIII ст.*4289, 291.*ГВ. В. Шерстюк
	3	*ФТкаченко О. М.*2Луговий Р. С.*3Коваленко О. В.*СКурганний могильник...*4291, 292.*ГО. М. Ткаченко, Р. С. Луговий, О. В. Ко
	4	*ФТкаченко О. М.*СКургані*4293.*ГО. М. Ткаченко
	5	*ФСиволап Н. М.*СБратська могила жертв нацизму (1943)*4293.*ГН. М. Сиволап
	6	*ФШаловал Н. Ф.*СБратська могила воїнів Червоної Армії (1941, 1943), пам'ятний знак полетим землякам (1953, 1985)*429
	7	*ФЛайка М. І.*СБратська могила учасників громадянської війни (1919)*4295.*ГМ. І. Лайка
	8	*ФСиволап Н. М.*СМеморіальна дошка на честь Героя Радянського Союзу Власенка Сергія Платоновича (1975)*4295.*ГН. М
	9	*ФСиволап Н. М.*СПам'ятний знак жертвам Голодомору 1932-1933 рр.*4296, 297.*ГН. М. Сиволап
926: "Другие" авторы	1	
932: Служебное поле: N статьи для копирования		

Дублетность / Коды / Основное БО / Расширенное / Специфические / Технология / Систематизация / Рецензия / **Содерж.** / Редактирование / Краткое введение / Добавочные

Наводимо умовний приклад заповнення полів для створення запису у БД «Історія міст і сіл України» з максимальним розкриттям полів у текстовому і табличному варіантах:

9(c2)

Б 12

Бабич, Антон Миколайович

Озерний край. Волинь [Текст] = The land of lakes. Volhynia : краєзнавчий нарис. Ч. 1. Шацький національний природний парк / А. М. Бабич, Н. І. Черниш ; відп. за вип. К. Т. Щербина ; Волинський краєзнавчий музей. - 2-е вид., допов. - Луцьк : Оберіг, 2015. - 214 с. : іл., карти. - (Історія краю). - Геогр. покажч.: с. 208-210. - ISBN 574-652-2018-07-3 : Б. ц.

До 30-річчя створення Шацького національного природного парку.

Зміст:

Шацьк, селище міського типу. - С. 46-92.

Світязь, село. - С. 94-137.

Ростань, село. - С. 139-164.

Піща, село. - С. 166-194.

Рубрики:

Шацьк, селище міського типу -- Шацький район -- Волинська область

Світязь, село -- Шацький район -- Волинська область

Ростань, село -- Шацький район -- Волинська область

Піща, село -- Шацький район -- Волинська область

Анотація: Йдеться про місцевість в західній частині Волинського Полісся, що знаходиться на території Шацького району; згадуються населені пункти Світязь, Ростань, Піща, Шацьк. У 1983 році створено рекреаційну зону - Шацький національний природний парк.

Додаткові точки доступу:

Черниш, Наталя іванівна

Щербина, К. Т. \відп. за вип.\

Святополк, Ізяславич (Великий князь Київський ; 1050-1113) \про нього\

Волинський краєзнавчий музей

Шацький національний природний парк [Волинська обл.] \про нього\

Різдва Пресвятої Богородиці церква (1839 р.) [сmt Шацьк Волинська обл.] \про неї\

Примірники у відділах:

КУ Инв.1111111

Поле	Розширення поля	Приклад	Коментарі
<i>Закладка «ДУБЛЕТНІСТЬ»</i>			
Поле 700 <i>1-й автор – Заголовок опису</i>	Прізвище	Бабич	
	Ініціали	А. М.	
	Розширення ініціалів	Антон Миколайович	
Поле 200 <i>Заголовок</i>	Заголовок (назва)	Озерний край. Волинь	
	Відомості, що стосуються назви	красознавчий нарис	
Поле 210 <i>Рік видання</i>	Рік видання	2015	
Поле 10 <i>ISBN</i>	ISBN	966-95086-3-0	
Поле 215 <i>Обсяг</i>	Обсяг (цифри)	214	
Поле 920 <i>Назва робочого листа</i>	Назва робочого листа	PAZK	Для монографічного опису використовується тільки лист PAZK
<i>Закладка «КОДИ»</i>			
Поле 900 Тип, вид, характер документа	Тип документа	а	Вибрати зі словника: а – текстові матеріали, крім рукописних у т. ч. електронні документи
	Вид документа	05	Вибрати зі словника: 05 – однотомне видання
	Характер документа	19	Вибрати зі словника

			необхідний характер документа
Поле 102 Країна	Країна	UA	Вибрати зі словника: країна, де виготовлений (створений) документ
Поле 101 Мова основного тексту	Мова основного тексту	ukr	Вибрати зі словника: мова створення даного документа
Поле 919 Мова документа	Мова каталогізації	ukr	Вибрати зі словника: українська мова
<i>Закладка «ОСНОВНИЙ БО»</i>			
Поле 700 <i>1-й автор – Заголовок опису</i>	Прізвище	Бабич	Вже заповнена у закладці «Дублетність»
	Ініціали	А. М.	Вже заповнена у закладці «Дублетність»
	Розширення ініціалів	Антон Миколайович	Якщо про це є інформація у документі
	Невід’ємна частина імені (Доповнення до імені, крім дат)??		Для духовних осіб та ін.
Поле 701 <i>Інші індивідуальні автори</i>	Прізвище	Черниш	Заповнюється для 2-го та 3-го автора обов’язково! Поле дублюється
	Ініціали	Н. І.	
	Розширення	Наталя Іванівна	

	ініціалів		
	Невід’ємна частина імені		
Поле 702 <i>Редактори, упорядники, укладачі</i>	Функція	відп. за вип.	Функція вибирається зі словника. Поле дублюється
	Прізвище	Щербина	
	Ініціали	К. Т.	
	Розширення ініціалів		
Поле 711 <i>Інші колективи, що не входять до заголовку опису</i>	Найменування	Волинський краєзнавчий музей	Для формування зони відомостей про відповідальність
	Абревіатура		
	Місто		
Поле 972 <i>Інші тимчасові колективи, що не входять до заголовку опису</i>	Назва		Такими є: конгреси, симпозиуми, з’їзди, конференції тощо
	Дата проведення		
	Місто 1		Місце проведення заходу
Поле 200 <i>Основний заголовок, додаткові відомості</i>	Заголовок (назва)	Озерний край. Волинь	Вже заповнене у закладці «Дублетність». Якщо авторів 4 і більше – опис здійснюється за назвою
	Відомості, що стосуються назви	краєзнавчий нарис	Вид, жанр, призначення твору, [може формувати бібліограф]
	Перші відомості		Генерується

	про відповідальність		самостійно при заповненні відповідних полів
	Наступні відомості про відповідальність		Генерується самостійно при заповненні відповідних полів
Поле 923 <i>Випуск, частина (номер, назва)</i>	Позначення та № 2-ї одиниці поділу	Ч. 1	Використовується словник
	Назва 2-ї одиниці поділу	Шацький національний природний парк	Аналогічно заповнюються дані про 3-ю од. поділу
Поле 205 <i>Відомості про видання</i>	Відомості про видання	2-е вид., допов.	Відомості про видання подаються у скороченому вигляді (за ДСТУ)
	Додаткові відомості про видання		
Поле 210 <i>Вихідні дані</i>	Видавництво	Оберіг	Використовується словник
	Місто 1 (Місто2)	Луцьк	Використовується словник або заповнюється вручну; назва міста без скорочень
	Рік видання	2015	Можливе дублювання поля 210
Поле 215 <i>Кількісні характеристики</i>	Обсяг (цифри)	214	Використовується словник для позначення одиниць виміру
	Ілюстрації 1 (2, 3..)	іл., карти	Використовується словник
	Супровідний		Використовується

	матеріал (кількість)		словник
<i>Закладка «РОЗШИРЕНИЙ БО»</i>			
Поле 300 <i>Загальні примітки</i>		До 30-річчя створення Шацького національного природного парку.	Зазначається важлива інформація, що не ввійшла до інших елементів БО
Поле 912 <i>Примітки про мову</i>			У довільній формі – про паралельну мову видання, особливості перекладу та ін.
Поле 320 <i>Примітки про наявність бібліографії</i>		Геогр. покажч.: с. 208-210.	Інформація про наявність бібліографії та допоміжний апарат документа. Можна використовувати словник
Поле 225 <i>Область серії</i>	Найменування серії № випуску (якщо є)	Історія краю	Назва серії не скорочується
Поле 510 <i>Паралельна назва</i>	Паралельна назва	The land of lakes. Volhynia	Вказується, якщо така є
Поле 517 <i>різночитання назви</i>	Варіант назви		Вказується, якщо така є
Поле 541 <i>Переклад назви</i>			Варіант перекладу назви документа

<i>Закладка «СПЕЦИФІЧНИЙ БО»</i>			
Поле 230 <i>Електронний ресурс: вид та об'єм</i>	Вид та об'єм ресурсу		
	Наявність кольору/звуку		
	Системні вимоги		
Поле 337 <i>Електронний ресурс - примітки</i>	Джерело основної назви		
	Примітки про бібліографічну історію		
	Примітки про дату		
Поле 123 <i>Картографічний матеріал</i>	Форма картографічної одиниці		
Поле 916 <i>ФХ Кінофільм</i>	Тривалість		
<i>Закладка «ПРИМІРНИКИ»</i>			
Поле 910 <i>Відомості про примірники</i>	Статус	0	Вибирати зі словника - статус 0
	Інвентарний № прим.	111111	За форматом Бібліотеки
	Дата надходження	20160530	Дата каталогізації, формат РРРРММДД (при вводі - Alt+L)
	Місце зберігання прим.	КУ	Використовувати словник
<i>Закладка «ТЕХНОЛОГІЯ»</i>			
Поле 951 <i>Посилання на зовнішній об'єкт</i>	URL, адреса в Інтернет або		Зазначається адреса електронної версії документа
	Текст для посилання		«електронний варіант» або «ре-

			жим доступу» для онлайндокументів
Поле 902 <i>Утримувач документа</i>	Найменування організації		установа – утримувач документа, окрім НІБУ
<i>Закладка «СИСТЕМАТИЗАЦІЯ»</i>			
Поле 908 <i>Авторський знак</i> <i>Тільки для документів з фонду НІБУ</i>		Б12	Переноситься з документа; без пробілу між літерою та цифрою (між О;З;І;Ч і цифрою ставиться дефіс)
Поле 906 <i>Систематичний шифр</i> <i>Тільки для документів з фонду НІБУ</i>		9(c2)	Переноситься з документа
Поле 607 <i>Географічна рубрика</i>	Географічна назва	Шацьк, селище міського типу	Поле заповнюється обов'язково! Формат: назва населеного пункту, одинця поділу. У називному відмінку
	Географічний підзаголовок	Шацький район	Заповнюється за наявності даних (район, окрім міст обласного підпорядкування) у називному відмінку

	Географічний підзаголовок	Волинська область	Заповнюється за наявності даних (область) у називному відмінку
	Хронологічний підзаголовок		Зазначаються хронологічні відомості, якщо вони конкретно вказані
	Формальний підзаголовок (аспект)		Заповнюється тільки якщо даного населеного пункту не існує, вказати причину
Поле 600 Персоналія – ім'я особи <i>Поле дублюється, якщо треба вказати декілька персоналій</i>	Текст	про нього	Вибрати зі словника необхідну опцію
	Прізвище, ініціали	Святополк Ізяславич	
	Розширення ініціалів		
	Невід'ємна частина імені		Зазначається псевдонім, якщо це необхідно
	Доповнення до імен (крім дат)	Великий князь Київський	Коротка інформація про особу для ідентифікації
	Дати життя	1050-1113	Тільки роки
	Різночитання прізвища	Святополк II	Заповнюється, якщо є різні варіанти у написанні прізвища чи імені особи
Поле 601	Текст	про нього	Вибрати зі

Персоналія – колектив <i>Поле дублюється, якщо треба вказати декілька персоналій; кількість персоналій не обмежена</i>			словника необхідну опцію
	Назва	Шацький національний природний парк [Волинська область]	Бажано починати з власної назви та обов'язково вказати місце його знаходження
	Текст	про неї	
	Назва	Різдва Пресвятої Богородиці церква (1839) [смт Шацьк Волинська область]	Назви культових споруд вказуються на початку для зручності користування словником
Поле 331 Анотація <i>Якщо анотація складається з кількох абзаців, кожен абзац вводить в окреме (продубльоване) поле</i>	Текст анотації	Йдеться про місцевість в західній частині Волинського Полісся, що знаходиться на території Шацького району; у 1983 році створено рекреаційну зону - Шацький національний природний парк.	Якщо назва документа не розкриває його змісту, складається лаконічна анотація
<i>Закладка «Зміст»</i>			
Поле 330 Зміст <i>Поле дублюється, якщо треба зазначити декілька статей</i>	Заголовок	Шацьк, селище міського типу	Якщо необхідно розкрити зміст документа
	Сторінки	С. 46-92.	

2.4 Створення бібліографічного запису у БД «Історія міст і сіл України». Аналітичний опис.

2.4.1 Загальні положення : визначення, об'єкт та схема опису.

Аналітичний бібліографічний опис здійснюється відповідно до положень ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», Розділу 7 «Аналітичний бібліографічний опис».

Аналітичний бібліографічний опис складається на окремий твір (статтю з журналу чи збірника) або його частину (главу, розділ).

Документ, що містить складову частину, є ідентифікатором публікації і називається **ідентифікуючим документом**.

До складових частин документа відносяться:

- самостійні твори;
- частина твору, що має самостійну назву;
- частина твору, що немає назви, але виділена для бібліографічної ідентифікації;
- зображення

Джерелами інформації про складову частину документа є перша, остання та інші сторінки складової частини, якщо вони містять відомості про її назву, авторів та інших осіб, які брали участь у створенні складової частини документу, а також колонтитул або зміст ідентифікуючого документа, якщо вони містять відомості про складову частину (*згідно з п. 7.1.8 ДСТУ ГОСТ 7.1:2006*).

Аналітичний бібліографічний опис здійснюється мовою вихідних даних ідентифікуючого документа або офіційною мовою країни, де опубліковано документ. Відомості про складову частини документа здійснюють мовою тексту складової частини. В окремих випадках мова бібліографічного опису ідентифікуючого документа та складової частини можуть не співпадати (*п. 7.1.9 ДСТУ ГОСТ 7.1:2006*).

Об'єктом аналітичного бібліографічного опису, є складова частина документа, для ідентифікації та пошуку якої необхідні відомості про документ, у якому вона розміщена (ідентифікуючий документ).

Об'єктом аналітичного опису для даного Ресурсу є складова частина документа, в якому зафіксована краєзнавча інформація – відомості про будь-який аспект життя населеного пункту України у певний історичний період.

Схема аналітичного БО

Аналітичний бібліографічний опис є основною частиною аналітичного бібліографічного запису та складається за такою схемою:

Відомості про складову частину документа // Відомості про документ, у якому ця частина вміщена. – Відомості про місцезнаходження складової частини у документі. – Примітки.

2.4.2. Технологія створення аналітичного запису у БД «Історія міст і сіл України»

Для аналітичного опису у АБІС використовують робочий лист ASP42 «Аналітичний опис статті (повний)».

Як зазначено в нормативних документах зі складання БО (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006), правила наведення бібліографічних відомостей про складову частину документа (аналітичний опис) є **аналогічними** правилам складання однорівневого (монографічного) бібліографічного опису. Тому вимоги, що висуваються до формування у даному Ресурсі монографічного запису на документ, і описані у підрозділі **2.2**, є подібними для створення БЗ на складову частину документа (аналітичний опис).

Але існують деякі особливості у формуванні бібліографічного запису на складову частину документа у БД «Історія міст і сіл України». Розглянемо їх детально.

Перед початком створення нового запису необхідно здійснити перевірку на дублетність. Для цього заповнюються відповідні поля. Перевірка здійснюється мовою вихідних відомостей документа. Поля, які заповнюються для перевірки на дублетність записів у БД:

Поле **700** «1-й автор – Заголовок опису»

Поле **200** «Заголовок»

Поле **10** «ISBN» або **11** «ISSN»

Поле **910** «Відомості про примірники»

Важливо! Перевірку на дублетність варто здійснювати за декількома параметрами, оскільки, наприклад, інвентарні номери на ідентичних документах - різні.

Якщо в процесі заповнення цих полів програма виявляє дублетний запис, вона повідомляє про це, тоді треба переглянути та проаналізувати запис, можливо він потребує редагування чи доповнення.

При створенні аналітичного запису заповнюються поля та їх розширення – в залежності від наявної інформації у документі.

У ЗАКЛАДЦІ «ДУБЛЕТНІСТЬ» поля заповнюються відповідною інформацією:

- **Поле 700 (1-й автор - Заголовок опису)** – зазначається автор частини документу, на яку складається опис; якщо стаття чи інша частина документа має 1, 2 чи 3-х авторів (перший зазначається у п. 700, інші у закладці «Основний БО» п. 701);
- **Поле 710 (колектив - Заголовок опису)** – заповнюється, якщо автором статті чи іншої частини документа є колектив;
- **Поле 200 (Заголовок)** – назва частини документа відтворюється у тому ж вигляді, як її наведено у джерелі. Заголовок може бути сформовано бібліографом самостійно на основі аналізу, у такому випадку назву необхідно взяти у квадратні дужки []:

[Івахни, село Монастирищенський район Черкаська область] // Пенкевич С. Топографія нинешней Киевской епархии в XVII в. по Андрею Целларию: с картою Киевской епархии : (писано на Евгение-Румянцевскую премию) / С. Пенкевич. - Киев : типографія В. Давиденко, 1877. - С. 128.

Специфіка аналітичного запису полягає в тому, що у поля **700 «1-й автор – Заголовок опису»** та **200 «Заголовок»** вносяться відомості про ту частину документа (статтю, розділ, офіційний документ), яка містить саме красназничу інформацію.

- **Поле 463 (Видання, в якому опублікована стаття)** – містить відомості про ідентифікуючий документ, а саме: назва документа; рік, місце видання; номер сторінок (або статті); позначення та назва 1-ї одиниці поділу (зазначається том); позначення та назва 2-ї одиниці поділу (зазначається випуск).

Якщо документ складається з пронумерованих статей, що характерно для офіційних видань, вказується номер статті, а не сторінки:

Сумський історико-архівний журнал: науковий журнал з історії та архівознавства України. - Суми, 2017. - Вип. 29. - С. 55-69.

Офіційний вісник України. - 2018. - № 16. - Ст. 564.

- **Поле 963 (Відомості про серію...)** - зазначаються відомості щодо серії ідентифікуючого видання (назва, номер та ін.); деякі розширення поля програма генерує самостійно з інших полів;
- **Поле 961 (Автори, редактори)** - зазначаються автори (перший, другий чи третій), а також інші особи, причетні до створення документа (редактори, укладачі та ін.);

Для коректного відображення та пошуку необхідно зазначити прізвище автора ідентифікуючого документа у п. 463 та відповідних розширеннях п. 961;

ВАЖЛИВО!!! ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПИСУ ЗБІРНИКА З ОДНИМ, ДВОМА ЧИ ТРЬОМА АВТОРАМИ, НЕОБХІДНО ДОТРИМУВАТИСЬ ТАКОГО АЛГОРИТМУ:

У П. 463 ПЕРЕД НАЗВОЮ ЗБІРНИКА ЗАЗНАЧИТИ ПЕРШОГО АВТОРА,

У П. 961 У ВІДПОВІДНИХ РОЗШИРЕННЯХ ПОЛЯ ВВЕСТИ ПРИЗВИЩА АВТОРА (ЯКЩО АВТОРІВ БІЛЬШЕ – ПРИЗВИЩА ДРУГОГО І ТРЕТЬОГО),

ТОДІ У ЗОНІ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ІНФОРМАЦІЯ АКУМУЛЮЄТЬСЯ САМОСТІЙНО І БУДЕ ВІДОБРАЖАТИСЬ КОРЕКТНО, ЗГІДНО ДСТУ.

- **Поле 962 (Із загальної частини...- Колективи)** - зазначаються колективи, що не входять до заголовку опису, але причетні до створення документа;
- **Поле 920 (Назва робочого листа)** - вказуємо ASP;
- **Поле 900 (Вид документа)** - визначаємо тип документа: вибираємо зі словника текстовий, картографічний, образотворчий чи інший матеріал; вид документа: стаття з одностомного (багатостомного) видання, газети, журналу, збірки чи інші варіанти.

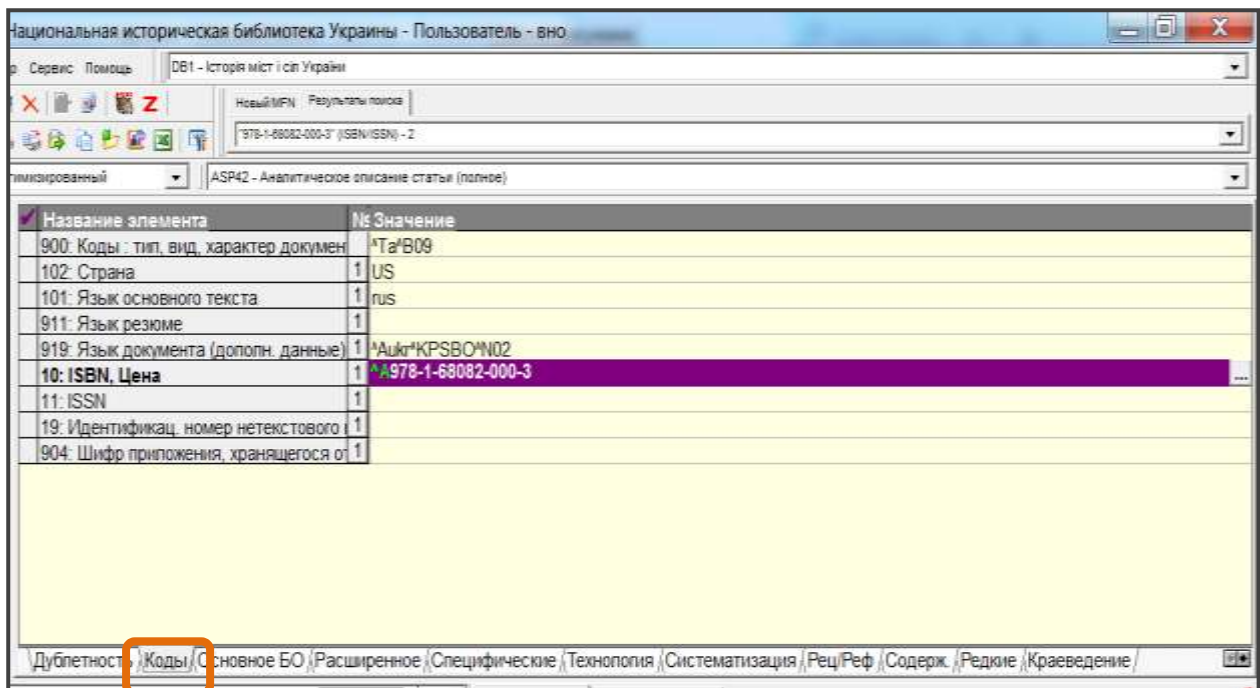
ВАЖЛИВО!!! ПРАВИЛЬНО ВИЗНАЧАТИ ВИД ДОКУМЕНТА ДЛЯ КОРЕКТНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ІНШУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДЖЕРЕЛО У БІБЛІОГРАФІЧНОМУ ОПИСІ.

Назва елемента	№	Значення
700: 1-й автор - Заголовок описання		
710: 1-й колектив - Заголовок описання		
200: Заглавие		*АРозважів [село, Іванківський район Київська область]
463: Издание, в котором опубликована	1	*ССікорський М. І. та ін. Київщина: короткий путівник*J1978*GПолітавдав України*DKієв*S181
963: Продолжение - Сведения о серии	1	*ГМ. І Сікорський, О. Д. Батушан, В. П. Діденко*АПодорож Київщиною
961: Авторы, редакторы ...	1	*АСікорський*ВМ. І.
	2	*АБатушан*ВО. Д.
	3	*АДіденко*ВВ. П.
962: Из общей части мн-ка или источн	1	
920: Имя рабочего листа		ASP
900: Вид документа		*Та*В09

Дублетность Коды / Основное БО / Расширенное / Специфические / Технология / Систематизация / Рец/Реф / Содерж / Редкие / Краеведение

ЗАКЛАДКА «КОДИ», заповнення полів:

- **Поле 102 (Країна)** - відображається інформація про країну, у якій було виготовлено, видано, вироблено, надруковано документ, вона також обирається з встановленого в АБІС словника. У деяких випадках є потреба відобразити дві та більше країни походження документа. У такому разі кожену країну потрібно відображати у окремому полі;
- **Поле 101 (Мова основного тексту)** - заповнюється відповідно до мови створення документа. Якщо документ кількома мовами, поле 101 дублюється та зазначаються інші мови документа;
- **Поле 919 (Мова каталогізації документа)** - у розширенні «Мова каталогізації» необхідно обрати мову науково-бібліографічного опрацювання документа – **ukr**;
- **Поле 10 / 11 (ISBN / ISSN)** – заповнення поля полегшує ідентифікацію та пошук документа, тому зазначати такі дані необхідно;

ЗАКЛАДКА «ОСНОВНИЙ БО», заповнення полів:

Після зазначення основних відомостей про документ у закладці «ДУБЛЕТНІСТЬ», деякі поля вже відображені у «ОСНОВНОМУ БО», тому тут, за наявності інформації, заповнюються:

- **Поле 701 (Інші індивідуальні автори)** – відомості про 2-го та 3-го автора документа;
- **Поле 701 (Інші колективи, що не входять до заголовку опису)** - відомості про установи, організації, які долучились до створення документа, заповнюються відповідні елементи, залежно від наявної у джерелі опису інформації.
-

У даній закладці інші поля використовуються лише при складанні монографічного опису (у робочому листі PAZK), для **аналітичного опису вони не заповнюються.**

✓ Название элемента	№	Значение
700: 1-й автор - Заголовок описания		^AKравченко^BO. M.
701: Другие индивидуальные авторы	1	^АСавчин^BK. С.
702: Редакторы, составители, композиторы ...	1	
711: Другие коллективы, не входящие в заголов	1	
972: Другие врем.коллективы, не входящие в за	1	
200: Основное заглавие, доп.данные		^AVладичний хутір Софронівського монастиря^O. M. Кравченко, K. C. Савчин
923: Выпуск, часть (Номер-заглавие)	1	
922: Статьи сборника без общего заглавия	1	
925: Несколько томов в одной книге	1	
205: Сведения об издании	1	
210: Выходные данные	1	

Дублетность / Коды / **Основное БО** / Расширенное / Специфические / Технология / Систематизация / Рец/Реф / Содерж. / Редкие / Краеведение

ЗАКЛАДКА «РОЗШИРЕНИЙ БО», заповнення полів:

- **Поле 300 (Загальні примітки)** – інформація про документ, яка не зафіксована у інших елементах БО, але є важливою для розкриття змісту документа;
- **Поле 912 (Примітки про мови)** – наводяться примітки про паралельні мови видання, особливості перекладу та ін.;
- **Поле 320 (Примітки про наявність бібліографії)** – зазначається допоміжний бібліографічний апарат (можна скористатися словником);
- **Поле 225 (Область серії)** - у розширеннях «Назва серії», «Номер випуску серії» вказати відповідну інформацію (словник також генерується).
- **Поле 510 (Паралельна назва)** - наводять паралельну назву як еквівалент основної назви за наявності такої у джерелі;
- **Поле 517 (Різночитання назви)** - якщо документ має декілька варіантів назви;
- **Поле 541 (Переклад назви)** – використовується, якщо необхідний переклад або адаптація основної назви документа;
- **Поле 924 (Інша назва)** – якщо у назві використовується аббревіатура, зазначається її розшифрування.
- **Поле 488 (Інші пов'язані видання)** – технологія пов'язаних видань використовується, якщо необхідно зазначити зв'язок з іншим записом на документ (подібним, пов'язаним за змістом, перевиданням, тощо), для цього заповнюються такі розширення поля:

- Вид зв'язку (необхідно вибрати зі словника, зазвичай обираємо варіант «пов'язані документи»)
- Автор (якщо є)
- Назва документа
- Місце видання
- Рік видання
- Джерело аналітичного опису
- Конкретна сторінка у виданні (лише для аналітичного опису!!!)
- Шифр документа в БД (необхідно скопіювати шифр документа у полі 903 Закладки «Систематизація»)
- Назва БД (вказати назву БД, де міститься запис про документ)
- ISBN видання

В результаті запис має такий вигляд (з можливістю активного переходу до пов'язаного документа):

Олещук, Іванна Іванівна. Гуцульський ліжник: дискурс через віки. Науково-експедиційні нариси / І. І. Олещук, М. М. Шкрібляк. - Чернівці : Друк Арт, 2018. - 79 с. : іл.

[Пов'язані документи \(в БД DB1\)](#) Гнатюк, М. Музей родини Паращуків в Отинії [селище міського типу Отинія Коломийський район Івано-Франківська область] // *Красою гір натхненні: народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець XIX - початок XX ст.). - Івано-Франківськ, 2010. - С. 157-160.*

Приклад заповнення полів у закладці «Розширений БО»:

Название элемента	№	Значение
300: Общие примечания	1	Присвячується 100-річчю з дня заснування...
912: Примечания о языке	1	Текст укр. та англ. мовами
320: Примечания о наличии библиог		Показати імен: с. 142-150
390: Список библиографии	1	
314: Примечания об интеллект. ответст		
328: Примечания о диссертации		
225: ОБЛАСТЬ СЕРИИ	1	
510: Параллельные заглавия	1	"DAtlas of the lithological-paleogeographical maps
517: Разночтение заглавий	1	
541: Перевод заглавия		Археологія
924: "Другое" заглавие		
921: Транслитерированное заглавие		

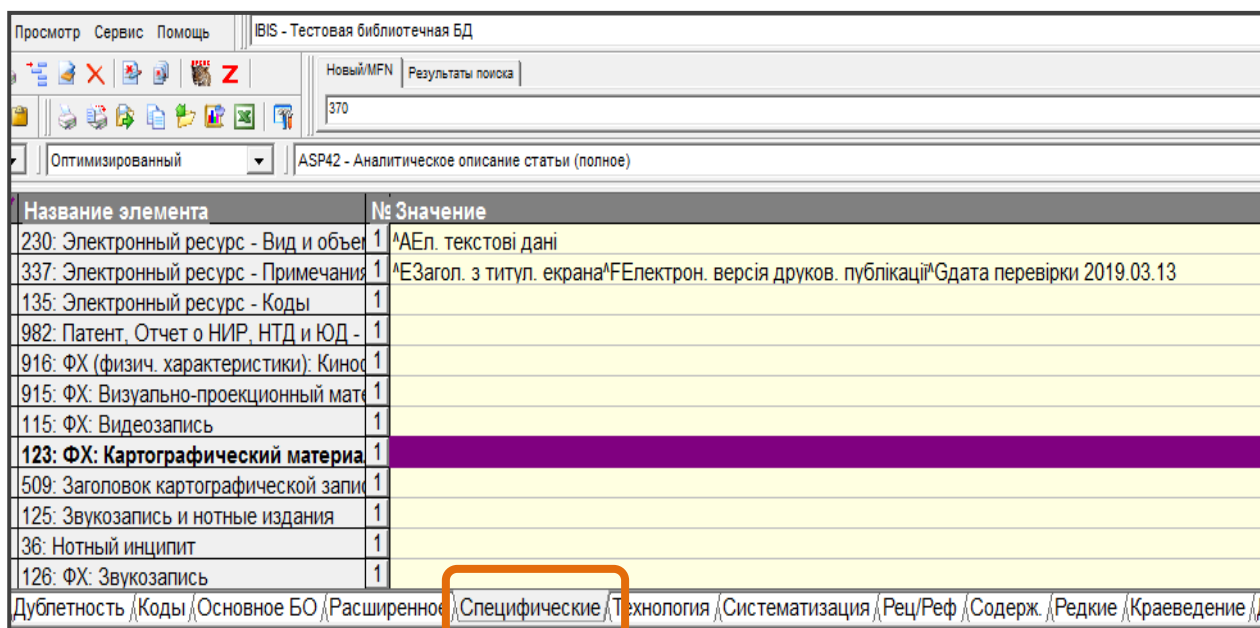
Дублетность | Коды | Основное БО | **Расширенное** | Специфическое | Технологія | Систематизация | Рец/Реф | Содерж. | Редкие | Краеведение

ЗАКЛАДКА **«СПЕЦИФІЧНИЙ БО»** використовується для опису документів, що є особливим видом публікацій або розміщені на специфічному носії: електронні ресурси, картографічні, а також нотні, аудіо- та відеоматеріали.

- Поле **230 «Електронний ресурс – вид та обсяг»** - заповнюються даними, які характеризують електронний документ: основний документ чи додаток, вид та обсяг ресурсу, візуальні (чи аудіо) характеристики, системні вимоги.

- Поле **337 «Електронний ресурс – додатки»** інформація про джерело основної назви документа (зі сторінки Інтернет, з екрану, етикетки диску та ін.), та у розширенні «Примітки про бібліографічну історію» вказується, чи є цей документ електронним аналогом друкованого видання, чи це самостійне електронне видання.

У розширенні «Примітки про дату» необхідно **обов’язково** вказати дату створення даного посилання на електронний ресурс.

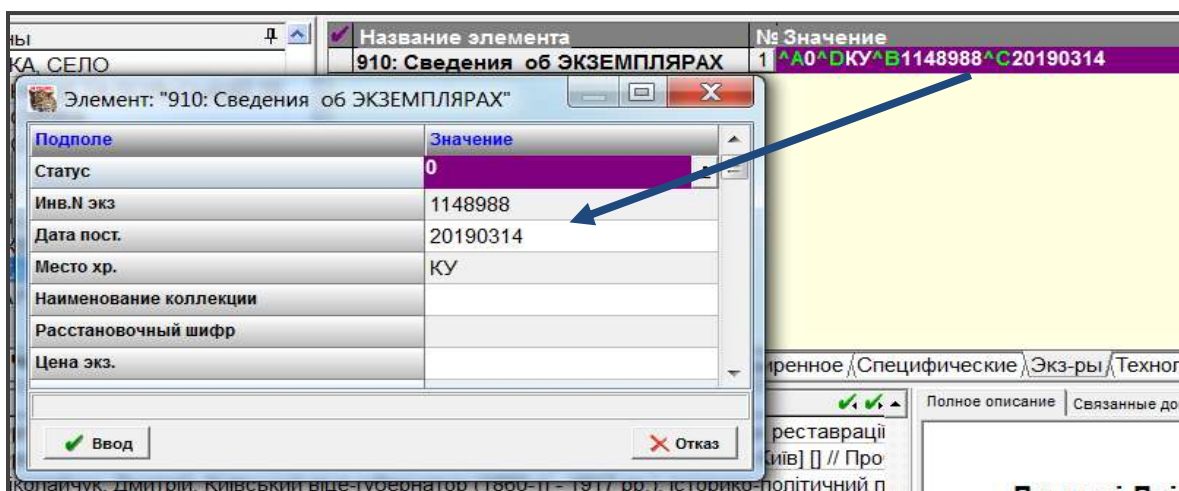

ЗАКЛАДКА **«ПРИМІРНИКИ»** - заповнення полів інформацією, що стосується ідентифікуючого примірника документа.

- У полі **910 «Відомості про примірники»** заповнюються розширення поля:

- ✓ статус (як правило – 0 - «Окремий екземпляр»)
- ✓ інвентарний № примірника
- ✓ дата каталогізації (користуватися комбінацією клавіш Alt+L або Alt+Д (в українській розкладці клавіатури))

- ✓ місце зберігання примірника.

★ ЗАКЛАДКА «ПРИМІРНИКИ» ВІДСУТНЯ У РОБОЧОМУ ЛИСТІ ASP, АЛЕ БАЖАНО У БЗ ВКАЗАТИ ІНВЕНТАРНИЙ НОМЕР ДОКУМЕНТА, В ЯКОМУ МІСТИТЬСЯ ЗАЗНАЧЕНА ЧАСТИНА. ДЛЯ ЦЬОГО НЕОБХІДНО ПЕРЕЙТИ НА РОБОЧИЙ ЛИСТ PAKK, ЗАПОВНИТИ ВІДПОВІДНІ ПОЛЯ, ЗБЕРЕГТИ ЗАПИС, ПОТІМ ПЕРЕЙТИ НА РОБОЧИЙ ЛИСТ ASP І ПРОДОВЖУВАТИ РОБОТУ З ДАНИМ ЗАПИСОМ.

ЗАКЛАДКА **«ТЕХНОЛОГІЯ»** - деякі поля генеруються самостійно, але за необхідності у

- Полі **951 «Посилання на зовнішній об'єкт»** зазначаються відомості про повний текст (на будь-якому зовнішньому електронному ресурсі, включаючи адресу в INTERNET), пов'язаний з документом, на який складається БО. Поле може дублюватися, якщо з документом пов'язано кілька посилань. Якщо друкований документ має електронну версію, адреса посилання на джерело подається у розширенні «URL, адреса в Інтернет або ...», а у рядку «Текст для посилання» зазначається словосполучення «електронний варіант». Якщо описується електронний документ, інтернет-посилання зазначається також у розширенні «URL, адреса в Інтернет або ...», а у рядку «Текст для посилання» зазначається словосполучення «режим доступу».

- У полі **902** «Утримувач документа» вказується назва установи у якій зберігається документ (якщо такий відсутній у НБУ), наприклад: *НБУ ім. В. І. Вернадського*.

Название элемента	№	Значение
905: Настройка. Тираж КК. Дополнительные Доф	1	^D3^F2^S1
907: Каталогизатор, дата	1	^СКТ^А20190213^В1
951: Ссылка-внешний объект	1	
953: Внутренний двоичный ресурс	1	
902: Держатель документа	1	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
941: Архивные сведения - проверка фонда	1	
940: Архивные сведения - списание	1	
999: Количество выдач		0000000

Дублетность / Коды / Основное БО / Расширенное / Специфические / Экз-ры / **Технологія** / Систематизация / Содерж. / Связанные / КО / Редкие

У ЗАКЛАДЦІ **«СИСТЕМАТИЗАЦІЯ»** заповнюються поля для здійснення зручного, швидкого, комплексного пошуку необхідної інформації. Тому максимальне заповнення полів є запорукою успішного використання даного краєзнавчого Ресурсу.

- Поле **908 «Авторський знак»** - авторський знак треба перенести з ідентифікаційного документа (документ, на який складається опис). Він розташований у верхньому лівому куті обкладинки або у верхньому правому куті на титульній сторінці. **Важливо!** Між літерами та цифрами пробіл не ставиться. Винятками є літери О, І, Ч, З – після таких перед числом необхідно ставити дефіс:

**Н382; О-841;
А212; З-634**

- Поле **906 «Систематичний шифр»** - обов'язковий елемент опису. На документі він розміщений над авторським знаком, може мати різні варіанти (за системою УДК, поличний шифр та ін.), але переноситься у такому вигляді, як зазначено на документі:

В1690 / 9(с2) або 9(с2)

Важливо!!! Авторський знак і систематичний шифр вказуються тільки для документів з фонду НІБУ!

 У ЗАКЛАДЦІ «СИСТЕМАТИЗАЦІЯ», У ПОЛЯХ «АВТОРСЬКИЙ ЗНАК» ТА «СИСТЕМАТИЧНИЙ ШИФР» ЗАЗНАЧАЄТЬСЯ ІНФОРМАЦІЯ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ **ІДЕНТИФІКАЦІЙНОГО** ДОКУМЕНТА. УСІ ІНШІ ПОЛЯ ЗАКЛАДКИ СТОСУЮТЬСЯ ТІЄЇ ЧАСТИНИ ДОКУМЕНТА, НА ЯКУ СКЛАДАЮТЬ БЗ.

- Поле **607 «Географічна рубрика»** заповнюється обов'язково, це один з основних елементів при здійсненні пошуку в БД «Історія міст і сіл України». При внесенні інформації використовуються розширення поля:
 - ✓ Географічна назва
 - ✓ Географічний підзаголовок (1)
 - ✓ Географічний підзаголовок (2)
 - ✓ Географічний підзаголовок (3)
 - ✓ Географічний підзаголовок (1)
 - ✓ Хронологічний підзаголовок
 - ✓ Формальний підзаголовок (аспект)

Заповнення цих розширень залежить від інформації про населений пункт, яка міститься у документі, або яку виявили при складанні БЗ.

Необхідною умовою формування географічних рубрик є фіксація географічних складових ЗА СУЧАСНИМ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИМ УСТРОЄМ УКРАЇНИ (АТУ УКРАЇНИ). В процесі опису документів, де назви географічних складових відрізняються від сучасних (повіти, губернії, містечка та ін.) обов'язково уточнюється сучасна офіційна назва цих складових (якщо таких не існує на момент складання опису – це зазначається у анотації або відомостях, що відносяться до назви). Першоджерелом для встановлення офіційних назв населених пунктів є довідники адміністративно-територіального устрою України⁹ чи інші законодавчі акти Верховної Ради України; допустимо для ідентифікації населених пунктів використовувати інші джерела, зокрема, карти.

⁹ Режим доступу: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>

Ієрархічна структура адміністративного підпорядкування розподіляється за полями у такій послідовності:

НАЗВА НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ, СТАТУС – РАЙОН – ОБЛАСТЬ

Залежно від відомостей, запис може мати один з таких варіантів:

Отинія, селище міського типу -- Коломийський район -- Івано-Франківська область

Коломия, місто -- Івано-Франківська область

Григорівка, село -- Канівський район -- Черкаська область
Черкаси, місто

Бунге, місто -- Єнакієвська міська рада -- Донецька область

Ферма, село -- Бишівська сільська рада -- Макарівський район -- Київська область

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ РУБРИКИ (ПОЛЕ 607)

У розширенні «**Географічна назва**» зазначається назва населеного пункту, про який йдеться у документі, після коми – статус адміністративної одиниці: місто, село, селище міського типу, як зафіксовано у сучасному АТУ України,

Більмак, селище міського типу
Одеса, місто

У першому розширенні «**Географічний підзаголовок**» зазначається район, у наступному – область:

Вітовський район - Миколаївська область

або лише область (для міст обласного підпорядкування):

Ізмаїл, місто – Одеська область

У першому розширенні «**Географічний підзаголовок**» може зазначатися **підпорядкування сільській раді або ОТГ**, якщо існує декілька однойменних населених пунктів на певній адміністративній території:

Мар'янівка, село -- Колонщинська сільська рада -- Макарівський район -- Київська область

Мар'янівка, село -- Мар'янівська сільська рада -- Макарівський район -- Київська область

У СУЧАСНОМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УСТРОЇ З'ЯВИЛАСЬ НОВА АДМІНІСТРАТИВНА ОДИНИЦЯ – **ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА (ОТГ)**, АДМІНІСТРАТИВНИМ ЦЕНТРОМ ЯКОЇ ВИЗНАЧЕНО МІСТО (МІСЬКА ГРОМАДА), СЕЛИЩЕ МІСЬКОГО ТИПУ (СЕЛИЩНА ГРОМАДА) ЧИ СЕЛО (СІЛЬСЬКА ГРОМАДА)¹⁰. У ЗВ'ЯЗКУ З ЦИМ, У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ, ЗАМІСТЬ НАЗВИ СІЛЬСЬКОЇ (СЕЛИЩНОЇ, МІСЬКОЇ РАДИ), НЕОБХІДНО ЗАЗНАЧАТИ НАЗВУ ОТГ, ДЛЯ ЦЬОГО НЕОБХІДНО ПЕРЕВІРЯТИ ВІДОМОСТІ У ПОТОЧНИХ ДОВІДНИКАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ НА САЙТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ¹¹

У розширенні «**Формальний підзаголовок (аспект)**» фіксується інформація у тому випадку, якщо населеного пункту на даний момент вже не існує (відсутні відомості про нього у АТУ), тоді зазначається «не існує», якщо відомо - вказується причина:

Лоївці, село -- Новоушицький район -- Хмельницька область -- не існує, зняте з обліку в зв'язку з переселенням жителів, затоплене Дністровським водосховищем

Грезля, село - Поліський район - Київська область - не існує, зняте з обліку 1999 р. у зв'язку з переселенням жителів внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС

¹⁰ Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України № 157-VIII від 5 лютого 2015 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. - № 13. - ст.91. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.

¹¹ Адміністративно-територіальний устрій України : довідник [Електронний ресурс]. - Режим досупу: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>

Замниуси, село -- Богодухівський район -- Харківська область -- не існує, приєднано до с. Скосогорівка з 1997 р.

Скосогорівка, село -- Богодухівський район -- Харківська область

Деякі особливості вводу інформації у полі 607 «Географічна рубрика»

- ✓ географічні назви вживаються лише у **називному відмінку однини**;
- ✓ з метою уникнення плутанини слід уважно вказувати назву (**місто Сновськ**, але **село Сновське**, або: село **Солонів**, Радивилівський район і село **Солонівка**, Городнянський район);
- ✓ якщо сучасна назва населеного пункту (району, області) відрізняється від назви, що винесена у заголовок БО, тоді в квадратних дужках [...] у заголовку опису додатково вказується назва населеного пункту (району, області) за сучасним АТУ, створюється додаткова географічна рубрика на назву населеного пункту, яка зазначена у заголовку БО, дається посилання «дивись також...» на сучасну назву:

Лотоцький, В. Діяльність українських громад у Станіславівській гімназії ... XIX ст. [місто Івано-Франківськ]....

Рубрики:

Івано-Франківськ, місто

Станіславів, місто - дивись також Івано-Франківськ, місто

Важливо! Додаткова рубрика на попередню (історичну) назву населеного пункту, району, області створюється тільки у випадках, коли така згадується у документі, на який створюється запис.

Романюк, Н. Видавнича справа в Єлисаветграді [місто Кропивницький] /

Н. Романюк. - Київ : КВІЦ, 2014. - 156 с.

Рубрики:

Кропивницький, місто

Єлисаветград, місто - дивись також Кропивницький, місто

Приклад: на момент створення запису, назва району була інша, в такому випадку, під час редагування записів, каталогізатор додає посилання «дивись також» на нову назву району та створює додаткову рубрику з назвами за останніми змінами в АТУ:

Папазова, А. В. Засновники села Мала Янісала [село Малолянисоль, Володарський район Донецька область]....

Рубрики:

Малолянисоль, село -- Володарський район - дивись також Нікольський район -- Донецька область

Малолянисоль, село -- Нікольський район -- Донецька область

- ✓ якщо населений пункт раніше мав інше адміністративне підпорядкування (повіт, губернія та ін.), така інформація згадується у полі #331 «Анотація», *при цьому, у таких випадках бажано вказувати роки, оскільки змінювались адміністративні межі територій:*

Переяслав - місто, центр округи Переяславського полку (XVII- к. XVIII ст.), повітове місто (к. XVIII ст.), з 1943 р. - місто Переяслав-Хмельницький Київської області.

Баришполь, місто Переяславського повіту Полтавської губернії (XVIII ст.), нині - місто Бориспіль Київської області.

- ✓ природні, географічні об'єкти, історичні території також зазначаються у полі **607** – вказується назва об'єкта та у географічному підзаголовку – місце знаходження (населений пункт):

Біличі - історична місцевість в межах міста Києва з 1966 р.

або:

Байда - острів у межах міста Запоріжжя

- Поле **600 «Персоналія - ім'я особи»** заповнюється, якщо у документі згадується про певну особу або рід. Спочатку у розширенні «Текст» відмічається «про нього» або «про неї». У відповідних розширеннях вказується прізвище, ініціали, бажано повне ім'я та по-батькові.
- ✓ Першим, зазвичай, фіксується найбільш вживаний варіант імені особи;

- ✓ у розширенні поля «Доповнення до імен (крім дат)» вміщується коротка інформація про особу, необхідна для ідентифікації (письменник, вчений, князь та ін.);
- ✓ у розширенні «Невід’ємна частина імені» – зазначається звання, священний сан (або або інший статус);
- ✓ у розширенні поля «Роки життя» вказуються тільки роки;
- ✓ у розширенні поля «Різноманітні прізвища» - вказується псевдонім (якщо такий є), або прізвище (якщо особа більш відома за псевдонімом):

Вовчок, Марко (письменниця; 1833-1907)\про неї

Вілінська Марія Олександрівна\про неї

або:

Інокентій, Херсонський (архископ ; 1800-1857)\про нього

Борисов Іван Олексійович\про нього

або:

Інокентій (Ястребов) єпископ; ректор Київської духовної семінарії ; 1867-1928)\про нього

Ястребов Ілля Іванович \про нього

- ✓ псевдонім у бібліографічному описі, як і прізвище, зазначається у **формалізованому вигляді:**

Текст	про неї
Ввод Рубрики через Authority-файл Предметных заголовков	
Ввод Рубрики через словарь Предметных рубрик	
Ввод Автора через Authority-файл АВТОРОВ(И записи)	
Фамилия, инициалы	Українка, Леся
Расширение инициалов	
Роль (Инвертирование ФИО допустимо?)	
Функция	
Неотъемлемая часть имени	
Дополнения к именам, кроме дат	письменниця, перекладач, культурний діяч
Индикатор формы записи имени	
Римские цифры	
Даты жизни	1871-1913
Разночтение фамилии	Косач-Квітка Лариса Петрівна

- ✓ якщо існують різні варіанти написання прізвища особи, вони також зазначаються у розширеннях цього поля, тобто, при пошуку у БД користувач може знайти особу і за справжнім прізвищем, і за псевдонімом і за різночитанням прізвища:

Верзилов, Аркадій Васильович (історик-краєзнавець, архівіст, педагог ; 1867-1931)\про нього

Верзілов (Верзілів)\про нього

- ✓ якщо йдеться про рід, прізвище зазначається, як завжди, а слово «рід» вказується у розширенні «Доповнення до імен (крім дат)», у розширенні «Текст» відмічається «про них»:

Рєпніни, рід \про них

- ✓ якщо необхідно зазначити прізвище особи, яке складається з двох слів або має невід'ємну частку (наприклад де Рібас), необхідно змінити налаштування у розширенні поля «Роль. Інверсія прізвища», поставити значення 2 (або інше, відповідно до кількості слів у прізвищі).

Текст	про нього
Ввод Рубрики через Authority-файл Предметных заголовков	
Ввод Рубрики через словарь Предметных рубрик	
Ввод Автора через Authority-файл АВТОРОВ(и записи)	
Фамилия, инициалы	де Рібас
Расширение инициалов	Хосе
Роль (Инвертирование ФИО допустимо?)	2
Функция	
Неотъемлемая часть имени	
Дополнения к именам, кроме дат	засновник м. Одеса
Индикатор формы записи имени	1
Римские цифры	
Даты жизни	1751-1800
Разночтение фамилии	Дерибас Осип (Йосип) Михайлович
Роль (доб.КК?)	
Работает в данной организации	

- Поле **601 «Персоналія - колектив»** заповнюється, коли йдеться про колектив, підприємство, заклад. У розширенні поля «Найменування» вказується назва, та у квадратних дужках [...] – місце його знаходження; у розширенні поля «Текст» відмічається «про нього» або «про неї».

При створенні персоналії на «Палац...», «Садибу...» і т. ін., зазначаємо лише прізвище власників, без імені, титулу і т. ін. (для зменшення інформаційного шуму під час пошуку):

Палац Розумовського [м. Батурин Бахмацький р-н Чернігівська обл.] (а не Кирила Розумовського)

Палац Потоцьких [м. Тульчин Вінницька обл.] (а не графів Потоцьких)

ВАЖЛИВО! ЗАПИС ПЕРСОНАЛІЇ ПОЧИНАТИ З ВЛАСНОЇ НАЗВИ, ЩОБ У ПОДАЛЬШОМУ ПОЛЕГШИТИ ПОШУК У СЛОВНИКУ:

Древній Любеч, історико-археологічний музейний комплекс [смт Любеч Ріпкинський р-н Чернігівська обл.] \про нього\;

Святої Параскеви церква [с. Божиківці Деражнянський р-н Хмельницька обл.] (не існує з 30-х років ХХ ст.) \про неї\ (а не Церква Святої Параскеви);

Кам'яна Могила, пам'ятка геології та археології [смт Мирне Мелітопольський р-н Запорізька обл.] \про неї

Якщо колектив, заклад чи установа за часи існування мали різні назви, необхідно, використовуючи дублювання поля «Персоналія - колектив», заповнити декілька рубрик: у першому полі вказати сучасну офіційну назву, у інших дублюваннях поля – зазначити ту назву, під якою вони згадуються саме у цьому документі:

Рой, Світлана. Відомі історики - вихованці Ніжинського інституту народної освіти / С. Рой // Ніжинська старовина: збірник регіональної історії та пам'яткознавства . - Ніжин - Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2017. - Вип. 24 (27). - С. 160-165.

Рубрики:

Ніжин, місто -- Чернігівська область

Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя [м. Ніжин Чернігівська обл.] \про нього

Ніжинський Інститут народної освіти (1921-1930 рр.) [м. Ніжин Чернігівська обл.] \про нього

 У НАЗВІ КОЛЕКТИВІВ, ЗАКЛАДІВ ЧИ УСТАНОВ В ПЕРСОНАЛІЇ НЕОБХІДНО УНИКАТИ ВЖИВАННЯ ЛАПОК, ОСКІЛЬКИ ЦЕ ВПЛИВАЄ НА КОРЕКТНІСТЬ ПОШУКУ.

▪ Поле **601 «Анотація»**

Анотація складається українською мовою при безпосередньому ознайомленні з текстом документа, має бути лаконічною, змістовною та неупередженою.

Якщо назва документа розкриває його зміст, анотація не потрібна, наприклад:

Морозов, Олександр. Маловідомий план Ніжинської фортеці першої половини XVIII століття / О. Морозов // Ніжинська старовина: збірник регіональної історії та пам'яткознавства . - Ніжин - Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2017. - Вип. 23(26). - С. 191-199 : плани. - (Ніжинознавчі студії ; № 14).

Рубрики:

Ніжин, місто -- Чернігівська область

У тих випадках, коли:

- ✓ БЗ на документ не розкриває його змісту;
- ✓ у полі #607 «Географічна рубрика» зазначається декілька населених пунктів і необхідно пояснити їх зв'язок;
- ✓ у полях #600 чи #601 «Персоналія...» зазначається особа чи об'єкт, у анотації необхідно пояснити, яка саме інформація про певні особи, об'єкти чи населені пункти міститься у документі, наприклад:

Мойжес, В. В. Археологічні дослідження Горянської ротонди [місто Ужгород] / В. В. Мойжес // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Історія. - Ужгород, 2018. - Вип. 2. - С. 150-173.

*Анотація: **Йдеться** про археологічні розкопки у мікрорайоні Горяни міста Ужгород.*

 ЯКЩО НАЗВУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ В АНОТАЦІЇ (АБО БУДЬ-ЯКЕ ІНШЕ СЛОВО, ТЕРМІН) ВЗЯТИ У ГОСТРІ ДУЖКИ <...>, ТО ЦЕ СЛОВО АБО ФРАЗА БУДУТЬ ІНДЕКСОВАНІ ДО СЛОВНИКА «КЛЮЧОВИХ СЛІВ», ТОМУ БАЖАНО ВИКОРИСТОВУВАТИ ТАКИЙ ВІРІАНТ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПОШУКУ, НАПРИКЛАД:

Анотація: ...згадується літописний топонім <Янчине Сільце> неподалік від м. Переяслава (тепер це, ймовірно, територія села Мала Каратуль Переяслав-Хмельницького району на Київщині).

ПРИ СКЛАДАННІ АНОТАЦІЇ ФАХІВЦЮ ВАЖЛИВО ВИКОРИСТОВУВАТИ СУЧАСНУ ТЕРМІНОЛОГІЮ У ТРАКТУВАННІ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ, РЕКОМЕНДОВАНУ ІНСТИТУТОМ ІСТОРІЇ НАН УКРАЇНИ¹².

Анотація: ...проаналізовано історіографію та джерела про втрати бібліотек, архівів та музеїв Львова під час Другої світової війни (1939-1945) та у повоєнний період (1946-1953).

Трансністрія - адміністративно-політична одиниця у південно-західній Україні, яку тогочасна німецька влада на підставі договору в Бендерах від 30 серпня 1941 року віддала під тимчасову румунську цивільну управу.

ЗАКЛАДКА **«ЗМІСТ»** використовується у тому випадку, коли бібліограф вважає за необхідне зробити акцент на змісті документа, або у документі міститься інформація про декілька населених пунктів, однак, наявної інформації недостатньо для створення повноцінного аналітичного опису на кожен з населених пунктів.

- У полі **330 «Зміст»** (поле дублюється) заповнюються розширення: «Перший (другий, третій) автор», «Заголовок» і «Сторінки»:

▪

Козельщина, селище міського типу, районний центр [Полтавська область] // Звід пам'яток історії та культури України : Полтавська область. Козельщинський район. - Полтава : АСМІ, 2015. - С. 85-113.

Зміст:

Стецюк, Н. О. Ударник - гідрологічний заказник місцевого значення / Н. О. Стецюк, О. О. Шиян. - С. 85, 86.

Мельникова, І. С. Курганний могильник / І. С. Мельникова, Л. М. Лугова. - С. 87.....

¹² Режим доступу: <http://history.org.ua/uk>

Название элемента	№	Значение
327: Примечание о содержании		
330: Содержание (оплавление)	1	*Ткаченко О. М.*2Луговой Р. С.*3Шерстюк В. В.*>1*СКурганный мопльник I еноліт - ранній залі
	2	*Гавриленко І. М.*2Ткаченко О. М.*СКурганный мопльник II, III (археол.У4228.*ГІ. М. Гавриленко
	3	*Гавриленко І. М.*2Ткаченко О. М.*СКургани... [об'єкти археології]*ГІ. М. Гавриленко, О. М. Ткаче
	4	*Андрієць В. А.*2Сиволап Н. М.*СБратська могила воїнів Червоної Армії (1941)У4230.*ГВ. А. Анд
	5	*Шаловал Н. Ф.*2Сиволап Н. М.*СБратська могила воїнів Червоної Армії (1941, 1943), Алея пам'я
	6	*Сиволап Н. М.*СМогила Науменко Ганни Євменівни (1941)У4231.*ГН. М. Сиволап
	7	*Сиволап Н. М.*СМогила Юрченко Ади Дмитрівни (1999)У4231-232.*ГН. М. Сиволап
	8	*Сиволап Н. М.*СМогила Юрченко Кирила Марковича (1941)У4232-233.*ГН. М. Сиволап
	9	*Сиволап Н. М.*СМогила Яцка Івана Кириловича (1941)У4233.*ГН. М. Сиволап
	10	*Шаловал Н. Ф.*2Андрієць В. А.*3Сиволап Н. М.*СПам'ятне місце бою, братська могила моряків
	11	*Сиволап Н. М.*СПам'ятний знак жертвам Голодомору 1932-1933 рр.У4234.*ГН. М. Сиволап
	12	*Шаловал Н. Ф.*2Сиволап Н. М.*СПам'ятний знак полеглим землякам (1968) (іст.У4234-235.*ГН.
926: "Другие" авторы	1	
932: Служебное поле. N статьи для коп		
<p>Глубинность Коды Основное БО Расширенное Специфические Технологія Систематизация Рец/Реф Содерж. Рядки Краеведение</p>		
<p>Сортировка [пер] ... Полное описание Связанные док-ты ...</p>		
<p>льська рада [Текст] (Введено оплавление) // Звід ька рада [Текст] (Введено оплавление) // Звід пам' а сільська рада [Текст] (Введено оплавление) // З ька рада [Текст] (Введено оплавление) // Звід па вецька сільська рада [Текст] (Введено оплавлен ська рада [Текст] (Введено оплавление) // Звід па а рада [Текст] (Введено оплавление) // Звід пам'я : знаходилось у складі Чевельчанської сільської ка сільська рада [Текст] (Введено оплавление) //</p>		
<p>Б9156/9(с2) 3-436 Сазонівка, село Сазонівська сільська рада [Текст] // пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Оржицький район. - Полтава : АСМІ, 2015. - С. 227-235. : іл. Содержание: Ткаченко, О. М. Курганный мопльник I еноліт - ранній</p>		

Приклад формування аналітичного БЗ, в т.ч. за полями, у табличній формі:

Пр4841/1

Терський, С.

Середньовічні археологічні пам'ятки у Судовій Вишні на Львівщині: історія та перспективи дослідження / С. Терський // Історико-культурні студії = Historical and Cultural Studies: науковий журнал. - 2015. - № 1 (2). - С. 97-104 : іл. - укр. та англ. мовами. - Бібліогр.: с. 104.

Рубрики:

Судова Вишня, місто -- Мостиський район -- Львівська область

Анотація: Проаналізовано введення у науковий обіг результатів археологічних досліджень 1956-1963 рр. городища X-XI ст. на території м. Судова Вишня на Львівщині. Робота виконана за ініціативи місцевого краєзнавця Т. А. Дмитрасевича відомим українським археологом Олексієм Онисимовичем Ратичем.

Додаткові точки доступу:

Дмитрасевич, Тадей Антонович (краєзнавець, історик, археолог ; 1906-1976)\про нього\

Ратич, Олексій Онисимович (археолог, історик ; 1906-1975)\про нього\
Національний університет «Львівська політехніка» \про нього\

Примірники у відділах:

КХ Інв.1130158

Поле	Розширення поля	Приклад	Коментарі
Закладка «ДУБЛЕТНІСТЬ»			
Поле 700 1-й автор – Заголовок опису	Прізвище	Терський	
	Ініціали	С.	
	Розширення ініціалів		Якщо такі зазначені у виданні
Поле 200 Заголовок	Заголовок (назва)	Середньовічні археологічні пам'ятки у Судовій Вишні на Львівщині: історія та перспективи дослідження	
Поле 463 Видання, в якому опублікована стаття	Заголовок	Історико-культурні студії = Historical and Cultural Studies: науковий журнал	
	Рік видання	2015	
	Видавництво		
	Місто	Львів	
	Місце розташування - сторінки	С. 97-104.	
	Номер статті		Якщо є
	Позначення 1-ї одиниці поділу	№ 1(2)	
	Заголовок 1-ї одиниці поділу		Якщо є
	Позначення 2-ї одиниці поділу		Якщо є

	Заголовок 2-ї одиниці поділу		Якщо є
	Паралельна назва		
Поле 961 Автори, редактори...	Заголовок опису		Зазначаються автори, якщо їх 2 чи 3 а також інші особи, причетні до створення документа
	Прізвище		
	Ініціали		
	Розширення ініціалів		
Поле 962 Із загальної частини...- Колективи	Назва		Колективи, що не входять до заголовку опису
	Місто		
Поле 920 Назва робочого листа	Назва робочого листа	ASP	Для аналітичного опису використовується лист ASP
Закладка «КОДИ»			
Поле 900 Тип, вид, характер документа	Тип документа	а	Вибрати зі словника: а – текстові матеріали, крім рукописних у т. ч. електронні документи
	Вид документа	16	Вибрати зі словника: 16 – стаття продовжуваного видання
Поле 102 Країна	Країна	UA	Вибрати зі словника: країна, де виготовлений (створений)

			документ
Поле 101 <i>Мова основного тексту</i>	Мова основного тексту	ukr	Вибрати зі словника: мова створення даного документа
Поле 919 <i>Мова документа</i>	Мова каталогізації	ukr	Вибрати зі словника: українська мова
Закладка «ОСНОВНИЙ БО»			
Поле 700 <i>1-й автор – Заголовок опису</i>	Прізвище	Терський	Вже заповнено у закладці «Дублетність»
	Ініціали	С.	Вже заповнено у закладці «Дублетність»
	Розширення ініціалів		Якщо про це є інформація у документі
	Доповнення до імені, крім дат		Для духовних осіб та ін.
Поле 701 <i>Інші індивідуальні автори</i>			Якщо є
Поле 200 <i>Основний заголовок, додаткові відомості</i>	Заголовок (назва)	Середньовічні археологічні пам'ятки у Судовій Вишні на Львівщині: історія та перспективи дослідження	Вже заповнене у закладці «Дублетність». Якщо авторів 4 і більше – опис здійснюється за назвою
	Відомості, що стосуються назви		Вид, жанр, призначення твору, [може формувати]

			бібліограф]
Закладка «РОЗШИРЕНИЙ БО»			
Поле 300 <i>Загальні примітки</i>			Зазначається важлива інформація, що не ввійшла до інших елементів БО
Поле 912 <i>Примітки про мову</i>		укр. та англ. мовами	У довільній формі – про паралельну мову видання, особливості перекладу та ін.
Поле 320 <i>Примітки про наявність бібліографії</i>		Бібліогр.: с. 104. або 27 назв	Інформація про наявність бібліографії. Можна використовувати словник
Поле 225 <i>Область серії</i>	Найменування серії № випуску (якщо є)		Назва серії не скорочується
Поле 510 <i>Паралельна назва</i>	Паралельна назва		Вказується, якщо така є
Поле 517 <i>Інші варіанти назви</i>	Варіант назви		Вказується, якщо така є
Поле 541 <i>Переклад назви</i>			Варіант перекладу назви документа

Закладка «СПЕЦИФІЧНИЙ БО»

Поле 230 <i>Електронний ресурс: вид та об'єм</i>	Вид та об'єм ресурсу		
	Наявність кольору/звучу		
	Системні вимоги		
Поле 337 <i>Електронний ресурс - примітки</i>	Джерело основної назви		
	Примітки про бібліографічну історію		
	Примітки про дату		
Поле 123 <i>Картографічний матеріал</i>	Форма картографічної одиниці		
Поле 916 <i>ФХ Кінофільм</i>	Тривалість		
Закладка «ПРИМІРНИКИ»			
Поле 910 <i>Відомості про примірники</i> <i>(стосується документа, в якому міститься описувана частина)</i>	Статус	0	Вибирати зі словника - статус 0
	Інвентарний № прим.	1130158	За форматом Бібліотеки
	Дата надходження	20160718	Дата каталогізації, формат RRRRMMDD (при вводі - Alt+L)
	Місце зберігання прим.	КХ	Використовувати словник
Закладка «ТЕХНОЛОГІЯ»			
Поле 951 <i>Посилання на зовнішній об'єкт</i>	URL, адреса в Інтернет або		Зазначається адреса електронної версії документа

	Текст для посилання		«електронний варіант» або режим доступу для онлайн-документів
Поле 902 <i>Утримувач документа</i>	Найменування організації		установа – утримувач документа, окрім НІБУ
Закладка «СИСТЕМАТИЗАЦІЯ»			
Поле 908 <i>Авторський знак (стосується документа, в якому міститься описувана частина)</i>			Переноситься з документа; без пробілу між літерою та цифрами (між О;З;І;Ч і цифрою ставиться дефіс)
Поле 906 <i>Систематичний шифр (стосується документа, в якому міститься описувана частина)</i> <i>Тільки для документів з фонду НІБУ</i>		Пр4841/1	Переноситься з документа
Поле 607 <i>Географічна рубрика</i>	Географічна назва	Судова Вишня, місто	Поле заповнюється обов’язково! Формат: назва населеного пункту, одинця поділу. У

			називному відмінку
	Географічний підзаголовок	Мостиський район	Заповнюється за наявності даних (район, окрім міст обласного підпорядкування) у називному відмінку
	Географічний підзаголовок	Львівська область	Заповнюється за наявності даних (область) у називному відмінку
	Хронологічний підзаголовок		Зазначаються хронологічні відо-мости, якщо вони конкретно вказані
	Формальний підзаголовок (аспект)		Заповнюється тільки якщо даного населеного пункту не існує, вказати причину
Поле 600 Персоналія – ім'я особи <i>Поле дублюється, якщо треба вказати декілька персоналій</i>	Текст	про нього	Вибрати зі словника необхідну опцію
	Прізвище, ініціали	Дмитрасевич Т. А.	
	Розширення ініціалів	Тадей Антонович	
	Невід'ємна частина імені		Зазначається псевдонім, якщо це необхідно
	Доповнення до імен (крім дат)	краснавець, історик,	Коротка інформація про

		археолог	особу для ідентифікації
	Дати життя	1906-1976	Тільки роки
	Різночитання прізвища		Заповнюється, якщо є різні варіанти у написанні прізвища чи імені особи
Персоналія – ім'я особи (друга персоналія; кількість персоналій не обмежена)	Текст	про нього	Вибрати зі словника необхідну опцію
	Прізвище, ініціали	Ратич О. О.	
	Розширення ініціалів	Олексій Онисимович	
	Доповнення до імен (крім дат)	археолог, історик	Коротка інформація про особу для ідентифікації
	Дати життя	1906-1975	Тільки роки
	Різночитання прізвища		Заповнюється, якщо є різні варіанти у написанні прізвища чи імені особи
Поле 601 Персоналія – колектив	Текст	Про нього	Вибрати зі словника необхідну опцію
	Назва	Національний університет Львівська політехніка	Бажано починати з власної назви та обов'язково вказати місце його знаходження
Поле 331 Анотація	Текст анотації	Проаналізовано введення у науковий обіг	Якщо назва документа не розкриває його

<p><i>Якщо анотація складається з кількох абзаців, кожен абзац вводить в окреме (продубльоване) поле</i></p>		<p>результатів археологічних досліджень 1956-1963 рр. городища X-XI ст. на території м. Судова Вишня на Львівщині. Робота виконана за ініціативи місцевого краєзнавця Т. А. Дмитрасевича відомим українським археологом Олексієм Онисимовичем Ратичем.</p>	<p>змісту, складається лаконічна анотація</p>
<p>Закладка «Зміст»</p>			
<p>Поле 330 Зміст</p>	<p>Заголовок</p>		<p>Якщо необхідно розкрити зміст документа</p>
	<p>Сторінки</p>		<p>Поле дублюється для наступних записів</p>

**Електронні ресурси, які рекомендовано використовувати
для уточнення інформації під час складання запису
у БД «Історія міст і сіл України»**

1. Електронний довідник “Україна. Адміністративно-територіальний устрій” <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>
2. Архітектурні та природні пам’ятки України: <http://ukraine.kingdom.kiev.ua/>
3. Веб-енциклопедія Києва: <http://wek.kiev.ua/>
4. Енциклопедія історії України: <http://history.org.ua/uk?encyclor=>
5. Енциклопедія сучасної України: <http://esu.com.ua/>
6. Інформація про міста, селища та села України: <http://mistaua.com/>
7. Історія міст і сіл Української РСР: в 26 т. : <http://history.org.ua/?discussion&nazva= istmistsilukr>
8. Історія та визначні місця Київської області: <http://ukrainaincognita.com/mista-ta-regiony/kyivska-oblast>
9. Київська область у складі УРСР – інформаційно-пізнавальний портал: <http://imsu-kyiv.com/msta-sela-kivsko-oblast/>
10. Пам’ятки України – енциклопедія пам’яток: <http://encyclosights.com/>
11. Адміністративно-територіальний поділ Київщини 1918-2010 роки: довідник [електронний ресурс] / Державний архів Київської області. - Біла Церква, 2012.
12. Адміністративно-територіальний Поділ Полтавщини (1648-2012 рр.) : довідник з історії адміністративно-територіального поділу [електронний ресурс] / Полтавська обласна рада, Державний архів Полтавської області ; упоряд. Ю. О. Васильєва. - вид. 2-е, випр. і допов. - Полтава : АСМІ, 2012.
13. Адміністративно-територіальний поділ Житомирщини 1796-2006 роки: довідник. Офіційне видання [електронний ресурс] / упоряд. Р. Ю. Кондратюк, Д. Я. Самолюк, Б. Ш. Табачник Державний архів Житомирської області. – Житомир : Волинь, 2007.
14. Зведений каталог метричних книг, що зберігаються в державних архівах України: Міжархівний довідник. Т. 1- 8 [електронний ресурс] / Державний комітет архівів України; Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. – К., 2009-2013. – (Архівні зібрання України. Спеціальні довідники). – Режим доступу : https://archives.gov.ua/Publicat/Guidebooks/Spec_dovidnyky.php

Додаток 2

Перелік нормативних, наукових, методичних та інформаційних ресурсів, які були використані при складанні Рекомендацій

1. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» : (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 7, ст.45) : Закон від 27.01.1995 № 32/95-ВР : редакція від 01.01.2017 / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>. – 27.11.2019. – Назва з екрану.

2. ДСТУ ГОСТ 7.1 : 2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT) : стандарт. - К. : Держспоживстандарт України, 2007. - 46 с. - (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).

3. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT). [Чинний від 2008.04.01]. - К. : Держспоживстандарт України, 2008. – 12 с. - (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).

4. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97]. – Вид. Офіційне. – К. : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с. – (Національний стандарт України).

5. ДСТУ 7093:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD).

6. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. — Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2016. — IV, 16 с. - (Національний стандарт України).

7. ДСТУ 6095:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій

(ГОСТ 7.88–2003, MOD). — Київ : Держспоживстандарт України, 2009. — Ш, П, 5, [1] с. — (Національний стандарт України).

8. ГОСТ 7.12-93 Система стандартів по інформації, бібліотечному і видавничому делу. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила.

9. Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 р.) / Верховна Рада України ; заг. ред. В. О. Зайчук. — Київ : Парламентське видавництво, 2012. — 784 с.

10. Проект Положення про краєзнавчу діяльність державних і комунальних бібліотек [Електронний ресурс] / М-во культури України. — Електрон. текст. дані. - Київ, [б.р.]. — Заголовок з титул. екрана.

11. Антоненко І. П., Баркова О. В. Каталогізація електронних ресурсів : науково-методичний посібник / І. П. Антоненко, О. В. Баркова. — Київ : Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського, 2007. — 115 с.

12. Антоненко, І. П. Методика створення авторитетних записів на імена осіб та найменувань організацій / І. П. Антоненко // Бібліотека і книга в контексті часу : тема року: «Трансформація діяльності публічних бібліотек України» : зб. матеріалів XI Всеукр. наук.-практ. конф. : [25-26 квіт 2018 р.] / НБУ ім. Ярослава Мудрого. - Київ, 2018. - С. 94-97.

13. Бібліографічний опис електронних видань в АБІС «ІРБІС»: методичні поради [Електронний ресурс] / М-во культури України; Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка ; уклад. : Л. О. Мартовицька, О. А. Поліщук. — Харків : ХДНБ, 2013. — Режим доступу: <http://ru.calameo.com/read/0006329459c7e809e17cb>. — Загол. з титул. екрана.

14. Женченко М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. / Марина Женченко. — Київ : Жнець, 2011. — 255 с.

15. Збанацька О. М. Аналітико-синтетична переробка інформації. Макроаналітичне згорання інформації : бібліогр. опис док., анотування док. :

навч. посіб. / О. М. Збанацька ; М-во культури України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – Київ : НАКККіМ, 2014. – 268 с.

16. Кобелєв О. Інформаційно-аналітичний сервіс як вектор розвитку сучасних бібліотек // Вісник ХАДК. – 2019. – Вип. 54. – С. 62-72.

17. Краєзнавча робота в бібліотеках України: інформ. бюлетень. Вип. 27 / Нац. іст. б-ка України ; підгот.: В. П. Кисельова, О. В. Михайлова; ред. Т. С. Кудласевич, І. В. Чеховська. - Київ, 2016. – 134 с.

18. Кушнарєнко Н. М. Бібліотечне краєзнавство : підручник / Н. М. Кушнарєнко. — Київ : Знання, 2007. — 502 с.— (Вища освіта ХХІ століття)

19. Методичні засади створення паперових і електронних енциклопедичних видань : посібник / НАН України; Інститут енциклопедичних досліджень. – Київ, 2015. – 252 с.

20. Методичні рекомендації для державної реєстрації книжкових пам'яток України. Кириличні рукописні книги та стародруки / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : [б. в.], 2007. — 133, [1] с.

21. Стрішенець Н. Міжнародний стандарт каталогізації "Опис та доступ до ресурсу" ("Resource Description and Access"): особливості впровадження / Н. Стрішенець // Бібліотечний вісник. - 2016. - № 1. - С. 41-45.

22. Яценко О. Уніфікація внесення інформації про особу типу ім'я/прізвище до комп'ютерної бази даних "Персоналії" [Текст] / О. Яценко // Українська біографістика. - Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2013. - Вип. 10. - С. 402-416.